

2016

KETENVERANTWOORDELIJKHEID VOOR STEENKOLEN IN NEDERLAND

Voortgangrapport volgens convenant ten
aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Samen aan de slag voor een veilige en verantwoorde steenkolenketen	5
Doel	5
Verplichtingen	5
Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen	6
Inzicht	6
In het kort	7
Gezamenlijke inspanningen convenantspartijen	9
Reis naar Zuid-Afrika	9
Onderlinge afstemming.....	9
(Dis)engagement	9
Samenwerking met de OESO.....	10
Gezamenlijke inspanningen energiebedrijven	11
Inleiding	12
Bettercoal	13
Due diligence in het inkoopbeleid van steenkool voor gebruik in Nederland	14
Zicht op de effecten van activiteiten met betrekking tot de kolenketen	15
Bijdragen aan verbeteringen.....	15
In dialoog.....	16
Verantwoording over activiteiten	16
Audits bij steenkoolmijnen.....	17
Assessment bij Drummond leidt tot verbeteringen.....	17
Informatieverstrekking over convenant aan steenkolenleveranciers	20
Publicatie gezamenlijke lijst van alle mijnen of mijnregio's.....	20
Verificatie van gegevens gezamenlijke lijst van alle mijnen of mijnregio's	21
Klachten over een vermeende schending van de OESO-richtlijnen.....	21
Onderzoek naar werking klachtenmechanismen.....	22
Rapportage over inspanningen met betrekking tot convenant	22
Aandacht voor het gehele MVO-beleid.....	22

Individuele inspanningen	24
RWE	24
NUON.....	26
Uniper.....	29
ENGIE.....	31
Inspanningen overheid	33
Overheden aanspreken op verantwoordelijkheden in de steenkolenketen	34
Nederlands NCP bezoekt Colombia.....	35
Voluntary Principles on Security and Human Rights (VP's).....	36
Bettercoal	37
Europese samenwerking	38
Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen	39
Verbeteren van de omstandigheden in de Colombiaanse steenkolenketen.....	39
Mining Sector Human Rights Impact Assessment (SWIA) in Colombia.....	40
Overige inspanningen van de Nederlandse overheid	43
Stakeholderbijeenkomst	46
Afkortingen	47
Verwijzingen	48

Continue verbetering

Graag bied ik u hierbij namens het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de vier betrokken energiebedrijven de tweede voortgangsrapportage aan in het kader van het convenant ten aanzien van verbeteringen in de kolenketen. Naar mijn mening blijkt hieruit hoe intensief de ondertekenaars van het convenant betrokken zijn bij het onderwerp en welke voortgang er wordt geboekt.

Tegelijkertijd constateer ik dat er nog een wereld te winnen is. De ondertekening van het convenant in 2014 betekende zeker niet dat er daarvoor geen aandacht was voor het realiseren van verbeteringen in de kolenketen. Het betekende wel de start van een meer gecoördineerde aanpak vanuit Nederland tussen overheid en bedrijfsleven. En die samenwerking biedt meerwaarde. Vanuit onze eigen verantwoordelijkheden spreken we andere doelgroepen aan en richten we ons op andere aspecten van de keten. Het verbeteren van de sociale en milieu omstandigheden in alle aspecten van de keten vormt de verbinding.

De betrokken bedrijven zijn lid van en actief betrokken bij Bettercoal. Dit Europese initiatief van Europese energiebedrijven streeft er naar zoveel mogelijk mijnen en mijnbouwbedrijven te laten deelnemen aan het assessment programma. Om daarmee een goed beeld te hebben van de huidige situatie en een proces van continue verbetering in gang te zetten. Ik ben blij dat de zichtbare resultaten van Bettercoal toenemen. Het aantal self-assessments en audits in mijnen neemt toe. En wij zijn ook actief om meer en meer bedrijven bij het programma te betrekken.

De kolenmarkt is een internationale markt, met scherpe concurrentie en soms moeilijke perspectieven. Juist in die zware tijden kunnen bedrijven het verschil maken door aandacht te hebben voor de mens en de omgeving en dat ook uit te dragen. De leden van Bettercoal hechten daar veel waarde aan.

Verbeteringen die beklijven kosten tijd en vergen aandacht. Ze zijn alleen duurzaam als ze worden ondersteund door alle betrokken partijen. Contact met alle stakeholders in de keten blijft daarom van het grootste belang. In deze rapportage leest u over deze contacten en de over de processen die lopen. Ik hoop dat het verslag ook de aanleiding vormt voor nieuwe contacten en gesprekken. Want openheid en discussie vormen de basis voor vertrouwen. En zonder vertrouwen geen verbeteringen. We hebben ook afgelopen jaar stappen gezet in de goede richting, en dat proces gaat door.

Nikolaus Valerius

Directeur Kolen, Gas en Biomassa Duitsland en Nederland RWE
Voorzitter Board of Directors Bettercoal

Samen aan de slag voor een veilige en verantwoorde steenkolenketen

In 2014 jaar tekenden RWE, EPZ, Nuon, Uniper en ENGIE een convenant met minister Lilianne Ploumen en minister Henk Kamp, waarin concrete afspraken zijn vastgelegd over de inspanningen van de Nederlandse overheid en de genoemde energiebedrijven die moeten leiden tot verbeteringen in de steenkolenketen. Bettercoal, het Europese initiatief gericht op verbeteringen in de steenkolenketen, speelt daarin een belangrijke rol. Dit rapport is de tweede jaarlijkse rapportage over de voortgang van het convenant.

Doel

Het doel van het convenant voor de energiebedrijven en de overheid is het verbeteren van de sociale en milieuomstandigheden in de internationale steenkolenketen. Energiebedrijven geven invulling aan hun ketenverantwoordelijkheid op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen zoals geformuleerd in de OESO-richtlijnen. Dit doen zij in de landen van herkomst van de door de energiebedrijven in Nederland gebruikte steenkool om zo:

- Te voorkomen dat hun eigen activiteiten schadelijke gevolgen veroorzaken of daartoe bijdragen.
- Te trachten schadelijke gevolgen te voorkomen of te verminderen wanneer zij niet hebben bijgedragen aan dat effect, maar waar dat effect toch direct verbonden kan worden aan hun activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie.
- Zakenrelaties, met inbegrip van leveranciers en onderaannemers, te stimuleren de aanbevelingen van de OESO-richtlijnen toe te passen.

De overheid ondersteunt de energiebedrijven bij de invulling van hun ketenverantwoordelijkheid in de steenkolenketen. Waar zij belemmeringen ervaren kan de overheid van toegevoegde waarde zijn om deze belemmering te verminderen. De overheid draagt bij aan een klimaat waarin MVO gedijt en zoekt actief de dialoog met andere Europese overheden en overheden in steenkool exporterende landen met betrekking tot de in dit convenant genoemde activiteiten.

Verplichtingen

Eén van de verplichtingen uit het Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen is dat energiebedrijven en overheid vanaf 2015 jaarlijks een geaggregeerd overzicht publiceren van hun inspanningen met betrekking tot de in het convenant genoemde activiteiten.

Deze rapportage is het tweede jaarlijkse rapport over de voortgang van het convenant. Ieder jaar worden met betrekking tot de uitvoering van het convenant actiepunten opgesteld, wordt een voortgangsrapport gepubliceerd en een stakeholderbijeenkomst georganiseerd.

De activiteiten van de energiebedrijven worden opgesomd in artikel 2 van het convenant. De activiteiten van de overheid zijn terug te vinden in artikel 4. Dit voortgangsrapport beschrijft de inspanning van de convenantpartijen per benoemde activiteit.

Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen

Op 17 november 2014 werd in Den Haag het Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen ondertekend door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw E.M.J. Ploumen en Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp en vijf energiebedrijven, te weten RWE Benelux holding BV, NV EPZ, NV Nuon Energy, E.ON Benelux NV en GDF SUEZ Energie Nederland NV.

Wijzigingen

Met ingang van 1 januari 2016 is Uniper afgesplitst van E.ON en is GDF SUEZ opgegaan in ENGIE. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken. EPZ heeft in 2015 haar kolencentrale gesloten en maakt sindsdien geen gebruik meer van kolen. Om die reden zal EPZ geen actieve betrokkenheid meer hebben bij de verdere uitvoering van de afspraken in het kolenconvenant.

Inzicht

Dit voortgangsrapport geeft inzicht in de gezamenlijke acties en de verrichtingen van iedere partij afzonderlijk tussen augustus 2015 en augustus 2016. Net als in het vorige rapportagejaar is er door de verschillende partijen gewerkt aan de verdere implementatie van het convenant en zijn er opnieuw stappen gezet (gezamenlijk en individueel) om een verantwoorde steenkolenketen te realiseren. De inspanningen van alle partijen dragen bij aan een steenkolenketen met aandacht voor arbeidsomstandigheden, milieu en mensenrechten.

In het kort

Gezamenlijke inspanningen convenantspartijen

- Kennis vergroten over de situatie in de steenkoolketen. In november 2016 bezoekt een multi-stakeholderdelegatie (overheid, ActionAid en energiebedrijven) onder leiding van de Grondstoffengezant Zuid-Afrika om te leren welke uitdagingen er 'upstream' in de keten zijn.
- Samenwerking, ook internationaal, om invloed te vergroten. Voornamelijk via en met Bettercoal, maar ook met de OESO in het kader van de ontwikkeling van een 'mineral risk handbook'.

Inspanningen energiebedrijven

- Verbeteringen bij mijnbouwbedrijven, waaronder Drummond, naar aanleiding van Bettercoal assessments. Het aantal geauditeerde mijnen groeit.
- Individuele inspanningen van bedrijven richten zich op het kennen van en invloed uitoefenen op leveranciers met betrekking tot sociale en milieuomstandigheden in de steenkoolketen. Zo bezocht RWE met FNV Mondiaal mijnen en vakbonden in Colombia.
- Er zijn in de rapportageperiode geen klachten ingediend bij het Nederlandse NCP over vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen door of gelinkt aan Nederlandse energiebedrijven.

Inspanningen overheid

- Cofinanciering van een Sector Wide Impact Assessment (SWIA) in Colombia. De SWIA brengt de maatschappelijke effecten van onder andere steenkoolwinning in Colombia in kaart. Het biedt 130 aanbevelingen voor diverse Colombiaanse overheidsorganen, waaronder diverse ministeries, en bedrijven.
- De overheid heeft zich onder andere via ambassades en werkbezoeken ingezet voor een verantwoorde steenkoolketen. Zo is er tijdens het Mining Indaba in Zuid-Afrika het water & mining platform gelanceerd, heeft Nederland een expert geleverd voor de totstandkoming van het Colombiaanse Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven en zijn bedrijven en overheden gestimuleerd te werken volgens de Voluntary Principles on Security and Human Rights. Ook is Europese samenwerking gezocht.

Gezamenlijke inspanningen convenantpartijen

Gezamenlijke inspanningen convenantpartijen ter verbetering van de steenkolenketen

Reis naar Zuid-Afrika

In het najaar van 2016 wordt met behulp van de ambassade in Pretoria een werkbezoek gepland aan de autoriteiten, kolenmijnen, NGO's en lokale communities in Zuid-Afrika om de Nederlandse inzet van de overheid en energiebedrijven voor een meer verantwoorde keten te bespreken.

Het algemene doel van de reis is het promoten van continue verbetering van sociale en milieu omstandigheden in de internationale steenkoolketen. Onderliggende doelen van de reis zijn:

1. het verkrijgen van beter inzicht in de huidige (economische, sociale en milieu-) situatie van de kolenmijnbouw in Zuid-Afrika.
2. het verkrijgen van inzicht in de belangrijkste issues volgens de stakeholders, overheid, gemeenschappen, vakbonden en NGO's.
3. het onderzoeken aan welke ontwikkelingen de energiebedrijven individueel of via Bettercoal en al dan niet in samenwerking met de Nederlandse en Zuid-Afrikaanse overheid een bijdrage kunnen leveren.
4. mijnen in Zuid-Afrika bewegen deel te nemen aan het assessment programma van Bettercoal.
5. het vergroten van de bekendheid van Bettercoal als organisatie en de doelen van Bettercoal.
6. het leggen van relevante contacten met stakeholders in Zuid-Afrika.

De inhoud van de reis wordt in samenwerking tussen ActionAid en de convenantpartijen vormgegeven. De uitdagingen in het Zuid-Afrikaanse deel van de keten liggen vooral op het gebied van milieu, herhuisvesting, illegale mijnbouw van slecht afgesloten mijnen, vervuilde wateren (acid mining drainage) en vrouwenrechten.

Onderlinge afstemming

De energiebedrijven en de overheid onderhouden ieder afzonderlijk contact met hun stakeholders, maar informeren elkaar hier regelmatig - maar zeker tweemaandelijks - over. Wanneer nodig wordt gezamenlijk met derden afgesproken, zoals met Bettercoal, NGO's en de OESO Responsible Business Unit.

Op 2 juni 2016 hebben de energiebedrijven kennis gemaakt met Jeroen Roodenburg, vanaf najaar 2016 de Nederlandse ambassadeur in Colombia. Hierbij is besproken wat de uitdagingen zijn voor het verbeteren van de steenkoolketen specifiek in Colombia. Bedrijven gaven aan graag - al dan niet via het ministerie in Den Haag - op de hoogte gehouden te worden van ontwikkelingen in Colombia, omdat het soms moeilijk is (objectieve) informatie te krijgen, terwijl dit wel van belang is in het due diligence proces van bedrijven.

Samenwerking met de OESO

In 2015 en 2016 formuleerden de energiebedrijven actiepunten met betrekking tot de uitvoering van het kolenconvenant. Een van de acties in het actieplan is dat de energiebedrijven een vergelijking uitvoeren van hun interne due diligence processen met de OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas. Voor energiebedrijven bleek het lastig deze vergelijking uit te voeren, omdat de due diligence geen duidelijke voorbeelden over kolen vermeld.

Op 12 mei 2016 is in de marge van het Forum on responsible mineral supply chains (georganiseerd door de OESO, de International Conference on the Great Lakes Region (ICGLR) en de UN Group of Experts on the Democratic Republic of Congo) een bijeenkomst georganiseerd met de energiebedrijven en de bestuursleden van Bettercoal over mogelijkheden voor samenwerking. De OESO lichtte hier toe dat zij begonnen zijn met het uitwerken van een 'mineral risk handbook', waarin ook aandacht is voor de risico's en due diligence in productieketens. Dit handboek wordt opgesteld onder toezicht van een 'informal expert group'. Met de OESO is afgesproken dat bedrijven informatie kunnen aanleveren over hun kennis en ervaringen in de sector. Bedrijven met ervaring met één grondstof zijn door de OESO niet uitgenodigd om in de expert groep deel te nemen, maar de OESO zal nog gesprekken voeren met niet-leden over specifieke grondstoffen. Nederland zit, samen met Duitsland en de Verenigde Staten, wel in de expertgroep. Input vanuit het bedrijfsleven kan ook via de Nederlandse overheid worden aangeleverd.

Naar aanleiding van dit gesprek:

- heeft Bettercoal aangeboden een bijdrage te leveren aan het hoofdstuk 'kolen' van het Minerals Risks Handbook. Dit handboek zal in mei 2017 worden gepresenteerd tijdens het OECD-forum.
- zorgt Bettercoal dat haar eigen 'Assurance framework' in lijn ligt met de OECD Due Diligence Guidance. Dit proces zal nog in 2016 worden afgerond.
- assisteert Bettercoal haar leden met de omgang met de OECD Due Diligence Guidance.

Omdat de OESO werkt aan het opstellen van een algemeen handboek is het voor de energiebedrijven niet opportuun een eigen vergelijking te maken. De energiebedrijven ondersteunen waar mogelijk de OESO bij het opstellen van het handboek.

(Dis)engagement

Tijdens een gesprek tussen minister Ploumen, de energiebedrijven en NGO's (ActionAid, SOMO en PAX) op 14 maart 2016 is afgesproken dat energiebedrijven na zouden denken over een (dis)engagement strategie. Zo'n strategie moet helpen bepalen wanneer het beter is om niet langer via samenwerking in te zetten op verbetering en de handelsrelatie (tijdelijk) te verbreken met het doel invloed uit te oefenen op de ketenpartner. De overheid heeft toegezegd bedrijven te willen helpen bij het opstellen van zo'n gezamenlijke strategie. Op 1 augustus 2016 hebben de convenantpartijen de voortgang van de disengagement strategie besproken. Bedrijven concludeerden dat een dergelijke strategie niet gezamenlijk kan worden opgesteld, maar afhankelijk is van de due diligence processen van de individuele bedrijven. Zij hebben daarom hun bedrijfsspecifieke strategie uitgezocht en - indien mogelijk - toegelicht in dit voortgangsverslag. Op basis daarvan zullen zij in plaats van een gezamenlijke strategie een vergelijking maken, met het doel van elkaar en elkaars strategieën te leren.

Gezamenlijke inspanningen energiebedrijven

Gezamenlijke inspanningen energiebedrijven ter verbetering van de steenkolenketen

Inleiding

Samen staan de energie producerende bedrijven in Nederland voor een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. Daarbij past vanzelfsprekend ook transparantie over de bedrijfsactiviteiten. De vraag om helderheid over de herkomst van brandstoffen, in dit geval steenkool en het effect van de winning van deze brandstof op de omgeving, nemen de energiebedrijven dan ook serieus.

Steenkool wordt over het algemeen betrokken van internationale mijnbouwbedrijven of ingekocht op de wereldhandelsmarkt voor brandstoffen. De Nederlandse energiebedrijven volgen bij de inkoop van steenkool op de wereldmarkt internationale standaarden, de [UN Global Compact](#) en de [OESO-richtlijnen](#). Criteria zoals het respecteren van mensenrechten en vakbondsvrijheid en het bestrijden van corruptie maken zodoende onderdeel uit van het inkoopbeleid.

Controlemechanismen

De producenten van energie in Nederland maken allen gebruik van controlemechanismen (Counter Party Risk Assessments) en/of gedragscodes die gelden voor de energieproducenten zelf én de wederpartijen waarmee zaken worden gedaan (zie ook de beschrijving van de individuele inspanningen energiebedrijven in dit rapport). Mocht een wederpartij niet voldoen aan de gestelde criteria, dan wordt er actie ondernomen om hierin zo snel mogelijk aantoonbaar verandering te brengen. In het geval dat de energieproducenten via derden worden geconfronteerd met mogelijk onjuiste praktijken, zullen zij de daarvoor ingerichte controlemechanismen in werking stellen. Er wordt dan verder onderzoek ingesteld en indien noodzakelijk worden er gesprekken gevoerd. De grondslag van de actie van de energiebedrijven is continue verbetering, waarbij de Nederlandse energiebedrijven, al dan niet via hun moederbedrijven, hun commerciële invloed gebruiken om verbeteringen door te voeren.

Wereldmarkt

De energiebedrijven zijn zich bewust dat inzicht in de herkomst van steenkool niet in alle gevallen mogelijk is. Van kolen die niet rechtstreeks via een leverancier van mijnen worden betrokken, maar worden ingekocht op de wereldmarkt bestaan op dit moment geen waarborgen in de vorm van controlemechanismen zoals deze bestaan binnen bilaterale relaties. Hier moet worden opgemerkt dat deze leveranciers veelal dezelfde leveranciers zijn voor de wereldmarkt. Omdat Bettercoal zich richt op zoveel mogelijk kolenmijnen die ook internationaal leveren is bij onduidelijkheid over de herkomst van kolen de kans groot dat de mijnen waar deze kolen vandaan komen reeds onder controle staan.

Verantwoordelijkheden

In de keten van winning, levering en gebruik van kolen hebben de verschillende partijen hun eigen verantwoordelijkheid. Dit wordt door de OESO-richtlijnen onderkent en onderschreven. Het is niet altijd eenvoudig om als partij aan het eind van de keten verantwoordelijkheid voor de hele keten te nemen. De urgentie en noodzaak om een verantwoorde winning van steenkool te waarborgen wordt echter wel gevoeld door de bedrijven die het convenant hebben ondertekend. Dit doen de bedrijven individueel en gezamenlijk via Bettercoal.

Bettercoal

Bettercoal is een wereldwijde, non-profit organisatie die in 2012 is opgezet door een groep van Europese energiebedrijven. De moederbedrijven van de energiebedrijven staan aan de wieg van Bettercoal. Bettercoal streeft naar een kolentoeleveringsketen die het milieu beschermt, de rechten van mensen respecteert en een positieve bijdrage levert aan het leven van de mijnwerkers en de gemeenschappen om deze mijnen heen. De missie van Bettercoal is het bevorderen van continue verbetering van ethische, sociale en milieuprestaties van kolenmijnen op basis van een gemeenschappelijke set van wereldwijd erkende principes, de Bettercoal Code.

De Bettercoal Code is na een intensief internationaal consultatieproces met kolenproducenten, vakbonden, sociale en milieuorganisaties, overheden en energiebedrijven tot stand gekomen. Deze code omvat ethische, sociale en milieuprincipes die van belang zijn voor kolenmijnen, zoals de arbeids- en leefomstandigheden van werknemers en de vrijheid van vakbonden.

Assessments

Bettercoal controleert namens de energiebedrijven de prestaties van mijnbouwbedrijven in het zogenaamde Assessment Programma. Dit wordt in eerste instantie gedaan door een veelomvattende vragenlijst (self-assessment). Op basis van de resultaten van de vragenlijst en andere criteria zoals het belang van de mijn voor leden van Bettercoal, worden mijnbouwbedrijven geprioriteerd voor site-assessments. Een site-assessment bestaat uit een bezoek van onafhankelijke auditors aan het mijnbouwbedrijf en hun mijn(en).

Met de resultaten van de hierboven genoemde self- en site-assessment krijgen energiebedrijven inzicht in de ethische, sociale en milieuprestaties van hun leveranciers. Deze informatie wordt door de individuele energiebedrijven gebruikt in de individuele due diligence processen. Tegelijkertijd werken de energiebedrijven samen met Bettercoal, onafhankelijke auditors en de mijnbouwbedrijven aan continue verbeteringen van de praktijken en prestaties van de mijnbouwbedrijven.

Members Reporting

Om lid te zijn van Bettercoal, moeten leden zich aan een aantal verantwoordelijkheden houden, de zogenaamde 'Members Implementation and Reporting Obligations (MIRO)'. Deze houden onder andere in het implementeren van de Bettercoal Code in energiebedrijven hun individuele steenkolenketen en hoe de informatie wordt gebruikt in individuele due diligence processen. Bettercoal rapporteert deze verzamelde informatie op jaarlijkse basis in een Conformity Review Rapport. Het ontwikkelen van de indicatoren voor de MIRO is een gefaseerd proces. Volgend jaar wordt er aan een fase 3 gewerkt, wat meer secure indicatoren zal geven dan fase 1 en 2.

Vervolg op volgende pagina >

Technical & Advisory Committee

Sinds de oprichting heeft Bettercoal nauw samen gewerkt met belanghebbenden via de stakeholder advies groepen en panels. Op 17 november 2015 heeft de Raad van Bestuur van Bettercoal ingestemd met de oprichting van de Technical & Advisory Committee (TAC). De Technical & Advisory Committee is een nieuw comité van multi-stakeholders binnen de bestuursstructuur van Bettercoal. Het bestaat uit maximaal vijftien leden uit de civiele samenleving, kolenleveranciers die deelnemen aan Bettercoal en individuele vertegenwoordigers van bij Bettercoal aangesloten bedrijven.

<http://bettercoal.org/about/tac>.

Bettercoal System Review

Na twee jaar implementatie van de Bettercoal Code zijn er meer dan 25 self-assessments en 5 site-assessments uitgevoerd in onder andere Colombia, Rusland, Zuid Afrika en Indonesië. Bettercoal heeft deze informatie en de feedback van mijnbouwbedrijven, energiebedrijven en andere stakeholders gebruikt om te kijken waar het Assessment Programma en wijdere systeem robuust is, en waar de kwaliteit, transparantie en implementatie verbeterd kan worden.

Gedurende de komende maanden werkt Bettercoal samen met een team van specialisten, de Technical & Advisory Committee en stakeholders om ervoor te zorgen dat het een systeem heeft dat bruikbare informatie geeft aan haar leden, betrouwbaar is in de ogen van de civiele samenleving, en waarde toevoegt voor mijnbouwbedrijven.

Zie de [website van Bettercoal](#) voor meer informatie.

Due diligence in het inkoopbeleid van steenkool voor gebruik in Nederland

Artikel 2.1 – “De Energiebedrijven voeren due diligence uit in hun inkoopbeleid van steenkool voor gebruik in Nederland. Zij brengen in beeld wat de huidige en potentiële effecten van de activiteiten van de energiebedrijven zijn op zaken die in de OESO-richtlijnen zijn genoemd. Bij deze effecten wordt gekeken naar de eigen bedrijfsvoering en de handelsketen(s) waarbij bedrijven geen informatie delen, markt beperken en andere vormen van concurrentie verminderen.”

De inkoop van steenkolen is een activiteit die plaatsvindt bij de moederbedrijven van de energiebedrijven. Zo verloopt de inkoop van RWE via RWE AG, van Nuon via Vattenfall en van Uniper via moederbedrijf Uniper SE. Het due diligence beleid voor de steenkolen die worden gebruikt in Nederland is daarmee hetzelfde als voor alle steenkolen die worden gebruikt in alle andere centrales van de verschillende moederbedrijven.

In dit rapport wordt ook de due diligence van de energiebedrijven genoemd in de beschrijving van de inspanningen van de individuele energiebedrijven.

Zicht op de effecten van activiteiten met betrekking tot de kolenketen

De energiebedrijven krijgen inzicht in de effecten van hun activiteiten met betrekking tot de kolenketen op zaken die in de OESO-richtlijnen zijn genoemd. Dit gebeurt vanuit participatie in Bettercoal door het uitvoeren van self- en site-assessments bij de leveranciers van steenkolen. De resultaten van deze assessments geven inzicht in de ethische, sociale en milieuprestaties van hun leveranciers. Deze informatie is onderdeel van het due diligence proces van de individuele energiebedrijven en beïnvloed zodoende het inkoopproces. Meer over de self- en site-assessments is te lezen in de paragraaf Audits bij steenkoolmijnen (artikel 2.4).

De energiebedrijven publiceren - individueel - jaarlijks rapporten die aandacht geven aan de activiteiten van het bedrijf in relatie tot de OESO-richtlijnen. Meer hierover is te vinden in dit rapport in de beschrijving van de individuele inspanningen van de energiebedrijven.

Bijdragen aan verbeteringen in de landen van herkomst van in Nederland gebruikte steenkool

Artikel 2.2 - "De energiebedrijven dragen al dan niet via hun moederbedrijven bij aan verbeteringen in de landen van herkomst van de door de energiebedrijven in Nederland gebruikte steenkool."

De energiebedrijven hanteren een gedragscode voor leveranciers met daarin de normen waaraan leveranciers moeten voldoen. Op basis van verschillende bronnen van informatie (waaronder Bettercoal) evalueren de energiebedrijven of hun leveranciers voldoen aan hun code. Wanneer er op basis van feitelijke informatie reden is om aan te nemen dat leveranciers van in Nederland gebruikte steenkool niet voldoen aan de eisen die de energiebedrijven stellen aan de leveranciers, dan zetten de energiebedrijven zich in om de situatie op mijnniveau te verbeteren. Zij zoeken de dialoog op met de leverancier. Dit doen de energiebedrijven via Bettercoal, maar ook via bilateraal contact met de desbetreffende leverancier. In deze contacten wijzen zij op de gedragscode van de energiebedrijven, de OESO-richtlijnen en de UN Global Compact en informatie die zij ontvangen in de dialoog met het maatschappelijk middenveld. Wanneer een leverancier niet bereid is de dialoog aan te gaan, mee te werken aan continue verbetering en wanneer er onvoldoende verbetering plaats heeft gevonden na een bepaalde tijd, dan wordt de bilaterale relatie voor korte of langere tijd gestopt. De beschrijving van de individuele inspanningen van de energiebedrijven gaat nader in op hoe de verschillende energiebedrijven dit doen.

In dialoog

De energiebedrijven initiëren gesprekken en benutten alle gelegenheden om deel te nemen aan dialogen die, mede door het ministerie van Buitenlandse Zaken, worden georganiseerd met betrekking tot de problematiek in Colombia en de bredere steenkoolketen.

Veel inspanningen zijn er op gericht de toekomstige omstandigheden in en om de kolenmijnen te verbeteren. De betrokken energiebedrijven vinden het van belang om hun invloed aan te wenden om het Colombiaanse verzoeningsproces te versterken en te ondersteunen. Dit hebben de energiebedrijven ook gedaan in bilaterale gesprekken van RWE en Nuon/Vattenfall met de CEO's van betrokken mijnbouwbedrijven en door middel van publicaties op de websites van de energiebedrijven. Colombia heeft echter een roerige geschiedenis van gewapend conflict die ook een belangrijke rol speelt. De energiebedrijven stimuleren stakeholders (meer specifiek; de relevante mijnbouwbedrijven in Colombia) deel te nemen aan gesprekken met slachtoffers en andere betrokkenen bij het gewapende conflict.

In de ogen van de energiebedrijven kunnen deze gesprekken het beste door de Colombiaanse overheid geïnitieerd worden. In brede zin zou deze dialoog een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de regio en de positie van de mijnbouw.

Conform de afspraken in het convenant en het aandeel van Colombia in de Nederlandse steenkoolketen heeft Colombia een belangrijke rol gespeeld in de acties die zijn gezet door de Nederlandse energiebedrijven. De Nederlandse steenkoolketen is echter breder dan Colombia, en de Nederlandse energiebedrijven zetten zich ook in voor verbetering in andere relevante landen zoals de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Rusland.

Verantwoording over activiteiten

Artikel 2.3 – “Jaarlijks leggen de energiebedrijven individueel en openbaar verantwoordelijkheid af van de uitvoering van het onder 2.1 en 2.2 genoemde proces en de consequenties ervan voor hun (inkoop)beleid, bijvoorbeeld in hun jaarverslagen en/of andere communicatie uitingen.”

De energiebedrijven leggen verantwoording af over de effecten van hun activiteiten met betrekking tot de kolenketen en hun bijdragen tot verbetering in de landen van herkomst van in Nederland gebruikte steenkool door individuele communicatie-uitingen (zie de beschrijving van de individuele inspanningen energiebedrijven in dit rapport), door dit voortgangsrapport en door [het gezamenlijke rapport vanuit Bettercoal](#).

De energiebedrijven leggen verantwoording af aan Bettercoal via [Members' Implementation and Reporting Obligations \(MIRO\)](#). Op de [website van Bettercoal](#) is ook het jaarverslag terug te vinden.

Audits bij steenkoolmijnen

Artikel 2.4 – “De energiebedrijven voeren via Bettercoal onafhankelijke audits uit bij steenkoolmijnen, onder andere bij de mijnen waar de leden van Bettercoal hun steenkool betrekken. De uitkomsten van deze audits worden gebruikt om, indien noodzakelijk, verbeterprogramma’s op te stellen voor de steenkoolmijnen. De uitvoering van die verbeterprogramma’s wordt via Bettercoal actief gemonitord.”

Verenigd in Bettercoal hebben de energiebedrijven in dit rapportage jaar meerdere site-assessments uitgevoerd en voerden mijnbouwbedrijven self-assessments uit. Zie de tabel op de volgende pagina voor een compleet overzicht. Dit overzicht van deelnemende leveranciers is ook te raadplegen op de [website van Bettercoal](#).

Assessment bij Drummond leidt tot verbeteringen

Voor alle bedrijven waar een site-assessment is uitgevoerd worden verbeterprogramma’s opgesteld. Drummond is wereldwijd het eerste mijnbouwbedrijf dat de gehele Bettercoal assessment cyclus heeft doorlopen. Dankzij de Bettercoal-assessments is er nu meer aandacht voor Health, Safety & Environment bij Drummond. Bettercoal geeft aan dat er bij Drummond naar aanleiding van de assessments en het Corrective Action Plan verschillende acties en verbeteringen hebben plaatsgehad. Te denken valt aan:

- De ontwikkeling van een HSE management systeem volgens OHSAS 18000 (Occupational Health & Safety) en de succesvolle certificering door Lloyds.
- Het aanpassen van het klokkenluidersbeleid (conform internationale standaard).
- Expliciete aandacht voor anti-omkoping en -corruptie in contracten met subcontractors.
- De initiatie van een mensenrechten review proces gebaseerd op de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.
- Aanvullende veiligheidstrainingen voor medewerkers.
- Toegenomen aandacht voor afvalmanagement (o.a. meer opslag- en afvalcontainers, training van medewerkers).
- De ontwikkeling en uitvoering van een waterbesparingsplan.

Indirect zijn er ook resultaten geboekt. Zo zijn de relaties met een aantal vakbonden verbeterd door de grotere aandacht van Drummond voor HSE. In 2015 zijn Drummond en een aantal vakbonden een nieuwe cao overeengekomen. Ook heeft Drummond een Sustainability report gepubliceerd volgens internationale standaard (met onder meer voorbeelden van activiteiten van Drummond in en voor de regio).

Deelnemende leveranciers lijst

In de onderstaande tabel worden de leveranciers uit verschillende landen genoemd die deelnemen aan het Bettercoal Assessment Programma.

Name of coal mining company	Name of Holding company	Country where the mine is located	Status in the Assessment Program	When completed
Anglo American Inyosi Coal Zibulo Colliery	Anglo American Plc	South Africa	Self-Assessment Questionnaire completed	April 2014
Canyon Coal Pty (Ltd)	Canyon Coal Pty (Ltd)	South Africa	Self-Assessment Questionnaire completed Site-Assessment completed by Synergy Global Consulting Ltd	May 2015 December 2015
Drummond Company, Inc, Itochu Corp	Drummond Company, Inc, Itochu Corp	Colombia	Self-Assessment Questionnaire completed Site-Assessment completed by ERM Certification & Verification Services Ltd Re-Assessment completed by ERM Certification & Verification Services Ltd	June 2014 August 2014 November 2015
Coal & Allied Industries Ltd	Rio Tinto	Australia	Self-Assessment Questionnaire completed	July 2014
Consol Pennsylvania Coal Company	Consol Energy	United States	Self-Assessment Questionnaire completed	October 2015
HJ Banks & Co. Ltd	The Banks Group	United Kingdom	Self-Assessment Questionnaire completed Site-Assessment completed by Green Horizons Environmental Consultants Limited	February 2016 July 2016

Name of coal mining company	Name of Holding company	Country where the mine is located	Status in the Assessment Program	When completed
Kangra Group (Pty) Ltd	Union Fenosa South Africa Coal (Proprietary) Limited	South Africa	Self-Assessment Questionnaire completed	January 2016
Korchakol LLC	Coeclerici Compagnie SA	Russia	Self-Assessment Questionnaire completed	December 2014
Kuzbassrazrezugol Coal Company OJSC	Ural Mining and Metallurgical Company	Russia	Self-Assessment Questionnaire completed Site-Assessment completed by Wardell Armstrong International	April 2015 November 2015
Peabody Energy	Peabody COALTRADE International, Ltd	United States	Self-Assessment Questionnaire completed	March 2015
PT Adaro Indonesia	PT Adaro Indonesia	Indonesia	Self-Assessment Questionnaire completed Site-Assessment completed by ERM Certification & Verification Services Ltd	September 2014 January 2016
RAG Deutsche Steinkohle	RAG AG	Germany	Self-Assessment Questionnaire completed	February 2015
Shubarkol Komir JSC	Eurasian Resources BV	Kazakhstan	Self-Assessment Questionnaire completed	October 2015
Siltech	Siltech Ltd	Poland	Self-Assessment Questionnaire completed	July 2014
Taldinskaya Fuel & Energy Company CJSC	YUKAS-Holding Investment Company CJSC	Russia	Self-Assessment Questionnaire completed	March 2015

Deze informatie staat eveneens vermeld op de [website van Bettercoal](#).

Informatieverstrekking over convenant aan steenkolenleveranciers

Artikel 2.5 – *“De energiebedrijven informeren de steenkolenleveranciers over de inhoud van het convenant.”*

Het convenant is en wordt ter sprake gebracht in de (bilaterale) contacten die de energiebedrijven hebben met de steenkoolleveranciers. Ook de nadrukkelijke oproep om mee te werken aan self- en site-assessments van Bettercoal is en wordt hierin genoemd.

Publicatie gezamenlijke lijst van alle mijnen of mijnregio's

Artikel 2.6 – *“Door een derde onafhankelijke partij wordt op verzoek van en op basis van informatie van de energiebedrijven jaarlijks een gezamenlijke lijst gepubliceerd van alle mijnen of mijnregio's waar zij hun steenkool inkopen. Het betreft de inkoop van steenkool voor de productie van elektriciteit in de Nederlandse elektriciteitscentrales. Deze wordt in het tweede kwartaal gepubliceerd en betreft het gebruik over het voorafgaande jaar. Deze lijst voldoet aan de vereisten van het advies van de ACM, d.d. 28 oktober 2014.”*

Artikel 2.7 – *“Indien niet mogelijk is om de herkomst te herleiden of te openbaren van een (deel van) de in het voorafgaande jaar gebruikte steenkool zal dit met redenen omkleed worden uitgelegd. Het principe ‘pas toe of leg uit’ (‘comply or explain’) is van toepassing.”*

Zoals in het convenant afgesproken, geven de energiebedrijven binnen de strenge mededingingsrechtelijke kaders in Nederland en de EU openheid over de herkomst van steenkolen voor de Nederlandse markt. De inhoud en het ‘format’ van deze rapportage zijn tot stand gekomen op basis van een advies van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) over de juridische mogelijkheden voor het bieden van meer transparantie in de kolenketen.

Prijzen, voorwaarden en volumes worden niet genoemd, maar wel de mijnbouwgebieden of havens waar de steenkolen vandaan komen. De informatie wordt ‘historisch’ (dat wil zeggen niet actueel) en geaggregeerd weergegeven. DNV GL publiceert de informatie als onafhankelijke derde partij in de rapportage over Kolenherkomst in Nederlandse Elektriciteitscentrales. Dit rapport is in het tweede kwartaal van 2016 gepubliceerd op de websites van de betrokken energiebedrijven. Alle energiebedrijven linken dan ook naar hetzelfde rapport: [RWE](#) | [ENGIE](#) | [Uniper](#) | [Nuon](#)

Verificatie van gegevens gezamenlijke lijst van alle mijnen of mijnregio's

In het rapport geeft DNV GL aan: "Voor de opdrachtgevers is het van belang dat de openbaar gerapporteerde gegevens worden vertrouwd door alle stakeholders. DNV GL heeft daartoe een beperkte verificatie van de aangeleverde gegevens uitgevoerd. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de volgende informatie:

- Informatie over de aangeleverde vrachten van de bedrijven.
- Historische informatie over gebruikte kolen bij de Nederlandse kolencentrales.
- Informatie over samenstelling van kolen in relatie tot de herkomst.
- Informatie gebruikt voor de rapportages milieujaarverslagen.

Resultaat

De lijst is tot stand gekomen op basis van door de energiebedrijven aangeleverde informatie met verstookte kolensoorten. Bij deze analyse is op het hoogst mogelijk bekende detailniveau gerapporteerd. Dit betekent dat wanneer in de aangeleverde data een bepaalde mijn of regio door de energieproducenten is aangegeven, deze mijn of regio wordt aangehouden."

Klachten over een vermeende schending van de OESO-richtlijnen

Artikel 2.8 – "Indien er een klacht wordt ingediend over een vermeende schending van de OESO-richtlijnen in een mijn welke is opgenomen in het overzicht genoemd onder 2.6, zijn de energiebedrijven gezamenlijk aanspreekbaar in de geschillenbeslechtsprocedure. In dit kader zullen de energiebedrijven inzicht geven in die zaken die voor de behandeling van een klacht binnen de klachtenprocedure functioneel en noodzakelijk zijn. Deze informatie wordt vertrouwelijk ter beschikking gesteld aan de beheerder van het onder 2.9 te noemen geschillenbeslechtsmechanisme."

Door middel van een onafhankelijk onderzoek is het National Contactpunt (NCP) geïdentificeerd als meest geschikte klachtenmechanisme voor vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen in de steenkoolketen (zie artikel 2.9).

Er zijn op het moment van het samenstellen van dit rapport geen klachten ingediend bij het NCP in Nederland over vermeende schendingen van de OESO-richtlijnen waarbij Nederlandse energieleveranciers worden aangesproken.

Door drie Colombiaanse stakeholders is onlangs een klacht ingediend tegen mijnbouwbedrijf Drummond bij het NCP in Colombia. Op dit moment wordt de ontvankelijkheid van de klacht onderzocht.

Redactionele fout

Er is een redactionele fout gemaakt in de opstelling van het convenant. Artikel 2.10 moest worden aangepast en voor artikel 2.9 worden geplaatst. Artikel 2.8 zoals benoemd in het convenant is de aangepaste 2.10, alleen is 2.10 per abuis niet verwijderd.

Onderzoek naar werking klachtenmechanismen

Artikel 2.9 – “De energiebedrijven hebben een onderzoek laten doen door onafhankelijk adviesbureau BSR naar de werking van bestaande klachtenmechanismen. Hierbij zijn ook relevante stakeholders geconsulteerd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen (NCP) het best geschikt is om geschillen over vermeende misstanden bij de mijnen waar de energiebedrijven inkopen te behandelen. Het NCP biedt toegang tot herstel en verhaal. Energiebedrijven bespreken met het NCP hoe de groepsaanspreekbaarheid in de werking van het NCP past.”

In 2014 heeft BSR een onderzoek gedaan naar de bestaande klachtenmechanismen. Op basis van een evaluatie van deze klachtenmechanismen en interviews met betrokken stakeholders hebben zij het klachtenmechanisme geïdentificeerd dat het meest geschikt zou zijn voor klachtenafhandeling in de kolenketen en het beoogde gebruik van het klachtenmechanisme. BSR concludeert dat het NCP daarvoor het meest geschikt is.

Rapportage over inspanningen met betrekking tot convenant

Artikel 2.11 – “De energiebedrijven publiceren vanaf 2015 jaarlijks in het derde kwartaal een geaggregeerd overzicht van hun inspanningen met betrekking tot de in dit convenant genoemde activiteiten.”

Dit voortgangsrapport geeft een overzicht van de inspanningen met betrekking tot de in het convenant genoemde activiteiten.

Aandacht voor het gehele MVO-beleid

Artikel 2.12 – “De individuele energiebedrijven besteden zelf of in samenwerking met hun moederbedrijf aandacht in hun eigen communicatie uitingen (jaarverslagen, nieuwsbrieven etc.) aan het gehele MVO-beleid in relatie tot de steenkolenketen en de activiteiten van het onderhavige convenant.”

Het MVO-beleid in het algemeen, maar ook de relatie tot de steenkolenketen en het convenant worden door de individuele energiebedrijven (of door de moederbedrijven) onder de aandacht gebracht in eigen communicatie-uitingen. In het hoofdstuk over de individuele inspanningen van de energiebedrijven wordt dit nader benoemd.

Individuele inspanningen energiebedrijven

Individuele inspanningen

RWE

Due diligence

De handelsdivisie van RWE's moederbedrijf, RWE Supply & Trading, koopt over de hele wereld de kolen voor centrales in. Alle zakelijke relaties en bedrijfsactiviteiten van de onderneming vallen onder de [RWE-gedragscode](#). RWE stelt deze code ter beschikking aan haar zakelijke partners, leveranciers en klanten en dringt erop aan dat deze zich hieraan houden. Deze gedragscode is gebaseerd op de UN Global Compact.

De doelstelling van RWE is om samen met de leveranciers verder te gaan dan bestaande internationale standaarden met betrekking tot sociale en milieumomstandigheden. Bij de inkoopbeslissingen speelt de wijze waarop een leverancier voldoet aan internationale en de RWE standaarden een belangrijke rol. De tien principes van de UN Global Compact, de eigen Code of Conduct en andere richtlijnen vormen de basis van de eisen die RWE aan leveranciers stelt en waar leveranciers ook door RWE op aangesproken worden. Dit geldt ook voor de directe relatie met mijnbouwbedrijven.

Grote hoeveelheden kolen worden echter ingekocht via de groothandelsmarkt en meerdere leveranciers. Daarvan kan RWE niet altijd de herkomst en dus de condities waaronder ze zijn gewonnen verifiëren. Samen met Bettercoal streeft RWE er naar zoveel mogelijk en in ieder geval de belangrijkste mijnen en mijnbouwgebieden te laten deelnemen aan het audit proces.

De Bettercoal Code is bij RWE geïmplementeerd in het inkoopproces. RWE is een van de leidende leden van Bettercoal. Nikolaus Valerius, directeur kolen, gas en biomassa Duitsland en Nederland bij RWE, is de nieuwe voorzitter van de Board of Directors van Bettercoal.

Counterparty Risk Assessment

De partijen waar RWE Supply & Trading zaken mee doet (of partijen waar RWE Supply & Trading zaken mee zou kunnen doen), moeten zich onderwerpen aan een zogenaamde 'Counterparty Risk Assessment'. Met deze partijen worden uitsluitend zaken gedaan, wanneer uit de assessment blijkt dat er geen bezwaren zijn die een zakelijke relatie in de weg zouden staan. De informatie uit deze beoordeling is marktrelevant en dus vertrouwelijk. De zakelijke relaties van RWE met deze partijen worden eveneens vertrouwelijk behandeld.

Checklist

De assessment bestaat uit een uitvoerige checklist, aan de hand waarvan milieubewustzijn, sociaal gedrag en de kredietwaardigheid van de zakelijke partner beoordeeld worden. Op deze manier bekijkt RWE of de huidige of potentiële zakenpartner zich houdt aan de gedragscode. Verder wordt informatie over de zakelijke partner in de Bettercoal database bekeken en beoordeeld. De situatie wordt zo exact mogelijk in kaart gebracht en de ingewonnen informatie wordt regelmatig getoetst.

Aandacht en verantwoording

RWE draagt bij aan de verbetering van de sociale en milieumomstandigheden in de internationale steenkolenketen door bij de inkoop van steenkool de leveranciers te wijzen op de procurement standaarden van RWE en ze daar ook op te bevragen. RWE is betrokken bij diverse internationale initiatieven die er naar streven de werk-, leef- en milieumomstandigheden internationaal te verbeteren, zoals de UN Global Compact.

Ook buiten de reguliere overleggen met overheden en maatschappelijke organisaties brengt RWE de kolenketen ter sprake. RWE wil open en zo transparant mogelijk hun standpunt over steenkool delen met stakeholders. Dit gebeurt onder meer in publicaties op de website en in het jaarlijkse Corporate Responsibility rapport. Daarnaast biedt RWE waar relevant hun kennis en expertise aan met betrekking tot mijnbouw. Dit kan omdat RWE in Duitsland meerdere grootschalige bruinkoolmijnen beheert.

Met ingang van 2014 publiceert Essent geen eigen MVO-verslag meer, naar aanleiding van verdere integratie van beleid en rapportage. Op de website van moederbedrijf RWE AG [staan jaarverslagen en Corporate Responsibility verslagen](#) van de hele groep, inclusief de verantwoording over de activiteiten in Nederland en België.

RWE heeft in dit rapportagejaar rechtstreeks en als lid van Bettercoal contact gehad met ActionAid, SOMO en andere NGO's.

Nikolaus Valerius, directeur kolen, gas en biomassa Duitsland en Nederland bij RWE, bezocht in mei 2016 de mijnbouwgebieden in Colombia. Samen met vertegenwoordigers van FNV bezocht hij daar mijnen van Drummond en Cerrejón en sprak met het management van de mijnbouwbedrijven. Daarbij kwamen onder meer de werk- en leefomstandigheden in en om de mijnen en de situatie in de regio aan de orde. Speciale aandacht was er voor de veiligheid op de werkplek. Vertegenwoordigers van FNV spraken met medewerkers van bedrijven over de wijze waarop aandacht wordt besteed aan veiligheid en de werkomstandigheden in het algemeen. Hun indruk daarvan was positief, al zagen zij ook ruimte voor verbetering. Tijdens de bezoeken is aangeboden om verder kennis uit wisselen op meerdere onderwerpen. Valerius bezocht ook zogeheten recultiveringsgebied, voormalige mijnen die nu zijn getransformeerd naar natuurgebieden.

De delegatie heeft vakbondsleden ontmoet en met hen gesproken. Daarnaast woonde Valerius in de stad Riohacha een conferentie bij over veiligheid in de mijnbouwsector.

RWE is direct vertegenwoordigd in de Technical & Advisory Committee van Bettercoal. Daarin zijn ook stakeholders zoals IndustriAll, Flora and Fauna International, CREER en EITI vertegenwoordigd.

Individuele inspanningen

Nuon

De inkoop van steenkolen en de bijbehorende ketenverantwoordelijkheid valt onder de activiteiten en verantwoordelijkheid van Nuon's moederbedrijf Vattenfall. Nuon/Vattenfall heeft een gedragscode waaraan alle leveranciers geacht worden aan te voldoen. Meer specifiek voor de leveranciers van steenkolen heeft Nuon/Vattenfall een due diligence procedure ontwikkelt die de continue verbetering van deze leveranciers als startpunt heeft. Nuon/Vattenfall is ook een van de oprichters van Bettercoal om via deze sectororganisatie verbeteringen in de steenkolenketen af te dwingen.

Gedragscode voor leveranciers

Nuon/Vattenfall heeft een [Gedragscode voor leveranciers](#) die de fundamentele eisen bepaalt op het gebied van mensenrechten en arbeidsomstandigheden, milieu, bedrijfsintegriteit en inzet. Deze gedragscode is gebaseerd op internationale conventies en richtlijnen, waaronder de UN Global Compact waar Vattenfall lid van werd in 2008. Nuon/Vattenfall verwacht van leveranciers dat zij zich binnen hun eigen bedrijf houden aan de principes die in de Gedragscode voor Leveranciers worden beschreven of minimaal vergelijkbare normen aanhouden en hun activiteiten in overeenstemming daarmee uitvoeren. Nuon/Vattenfall ziet continu toe op de naleving van de gedragscode voor leveranciers en vraagt leveranciers om relevante informatie hierover en voert controles en evaluaties uit.

Due diligence voor steenkolenleveranciers

Specifiek voor de kolenketen heeft Nuon/Vattenfall in 2014 een speciale risk screening procedure geïmplementeerd. Deze procedure is erop gericht inzicht te krijgen in de prestaties van de kolenleveranciers en zodoende een op feiten gebaseerde beslissing te kunnen maken om kolen te kopen van een leverancier of niet. In deze risk screening wordt gebruikt gemaakt van onafhankelijke onderzoeksbureaus om feitelijke en publieke informatie te verzamelen over de prestaties van de kolenleveranciers op de sociale, milieu- en mensenrechten kwesties. Deze informatie wordt door Nuon/Vattenfall gebruikt om te beoordelen of een leverancier voldoet aan de Nuon/Vattenfall Gedragscode voor leveranciers. Onderdeel van deze informatieverzameling zijn ook de continue dialogen die Nuon/Vattenfall heeft met stakeholders over haar acties om invulling te geven aan de ketenverantwoordelijkheid. In het afgelopen jaar heeft Nuon/Vattenfall regelmatig contact gehad over ontwikkelingen in de kolenketen met stakeholders zoals politiek, ministeries en ambassades in verschillende landen, internationale experts en met nationale en internationale NGO's, ook uit de kolen exporterende landen, waaronder ActionAid, PAX, Misereor, ForumSyd, urgewald, Swedwatch, CENSAT en met vertegenwoordigers van lokale communities. Met het Zweedse Forum Syd sprak Nuon/Vattenfall over vermeende misstanden bij het Colombiaanse mijnbouwbedrijf Cerrejon.

De beoordeling van de kolenleveranciers wordt binnen Nuon/Vattenfall gedaan door een cross-functionele board: Responsible Sourcing Board. Deze board besluit over het wel of niet zaken doen

met een leverancier op basis van de eigen screening en/of het resultaat van Bettercoal assessments. De Responsible Sourcing Board vergadert maandelijks en bestaat uit het hoger management van de afdelingen Legal, Risk, Sourcing desk, Sustainability en Operational Performance and Compliance.

In 2015 is de eerste volledige screeningscyclus afgerond voor alle bestaande en potentiële toekomstige leveranciers met een directe relatie met één of meerdere kolenmijnen. Daarbij zijn 11 desktop assessments uitgevoerd. In deze cyclus is Nuon/Vattenfall niet tot het besluit gekomen om een relatie met één van haar leveranciers op te schorten, maar zijn wel voor elke leverancier verbeterpunten geïdentificeerd. De cyclus in 2016 zal zich richten op het opnieuw screenen van de bestaande en potentiële leveranciers en het versterken van de dialoog met deze bedrijven om de resultaten van het due diligence beleid onder de aandacht te brengen.

Voor huidige en potentiële Colombiaanse leveranciers hanteert Nuon/Vattenfall aanvullende eisen. Nuon/Vattenfall eist van deze Colombiaanse leveranciers dat zij de Colombiaanse regering ondersteunen in het vredesproces en de verzoeningsprocedure voor de slachtoffers van mensenrechtenschendingen uit het verleden. Om dit ook uit te dragen naar onze leveranciers implementeerde Nuon/Vattenfall in mei 2016 de minimale eisen dat haar leveranciers:

- publiekelijk elke vorm van mensenrechtenschending die in het verleden in de regio waar deze bedrijven actief zijn heeft plaatsgevonden verwerpen;
- publiekelijk het Colombiaanse vredesproces ondersteunen;
- publiekelijk de verzoeningsprocedure voor de slachtoffers voor mensenrechtenschendingen uit het verleden steunen.

Nuon/Vattenfall gaat geen directe handelsrelatie aan met bedrijven in Colombia die niet aan deze minimale vereisten voldoen. Ten tijde van publiceren van deze voortgangsrapportage is Nuon/Vattenfall in dialoog met de relevante mijnbouwbedrijven om de eerste analyse of ze aan de criteria voldoen te bespreken. Nuon/Vattenfall zal hier ook publiekelijk over rapporteren.

De rol van Bettercoal

Bovengenoemde inspanningen en eisen zijn in aanvulling op het lidmaatschap van Bettercoal. Nuon/Vattenfall is medeoprichter van Bettercoal, levert een actieve bijdrage aan de organisatie en speelt een leidende rol om progressie te versnellen. Zo heeft Nuon/Vattenfall zitting in het bestuur van Bettercoal en de Technical & Advisory Committee, waaraan ook leden van NGO's en vakbonden deelnemen.

Vattenfall laat via Bettercoal self- en site-assessments uitvoeren door onafhankelijke organisaties. In 2015 heeft één site assessment plaatsgevonden bij een leverancier van Nuon/Vattenfall. Drie leveranciers hebben self-assessments uitgevoerd. Vattenfall heeft toegang tot de resultaten van de assessments en gebruikt deze gegevens in haar besluitvormingsproces.

Begin 2016 heeft Nuon/Vattenfall geholpen bij het opzetten van de eerste Bettercoal workshop in Polen. Hierdoor ontstond de mogelijkheid voor een directe ontmoeting met de belangrijkste Poolse mijnbouwbedrijven. Bettercoal ondersteunt nu de Poolse mijnbouwbedrijven bij de volgende stappen in de assessmentcyclus.

Bettercoal bestaat, zoals alle sectorinitiatieven, uit een groep van bedrijven met verschillende ambities en interne beslissingsmechanismen. Nuon/Vattenfall had liever meer progressie gezien door

Bettercoal en dit is iets waar Nuon/Vattenfall zich continu voor inzet. Desalniettemin, er is een stijgende lijn ingezet met betrekking tot het realiseren van het aantal self- en site-assessments, wat Nuon/Vattenfall zeer toejuicht. Nuon/Vattenfall gelooft in de gezamenlijke aanpak van energiebedrijven om continue verbeteringen door te voeren in de steenkolenketen en blijft daarom gecommitteerd aan Bettercoal.

Meer informatie over de rol van Bettercoal in Nuon/Vattenfall's due diligence proces is [hier](#) te vinden.

Focus op continue verbetering

Nuon/Vattenfall is in direct contact met alle huidige en potentiële toekomstige leveranciers om hen te informeren over haar eisen, te wijzen op verantwoordelijke mijnbouw en hen te ondersteunen bij het voldoen aan Nuon/Vattenfall's Gedragscode voor leveranciers en de Bettercoal Code. Onderdeel van deze directe dialoog zijn bijvoorbeeld ontmoetingen tussen het hoger management van Nuon/Vattenfall en dat van de mijnbouwbedrijven, participatie in Bettercoal workshops in de landen van herkomst van de kolen en participatie in rondetafelgesprekken georganiseerd door mijnbouwbedrijven.

Als de noodzaak wordt gezien voor verbetering bij leveranciers, dan is de eerste benadering altijd om te kijken of er samengewerkt kan worden met de leveranciers om de situatie te verbeteren.

Nuon/Vattenfall gelooft in de aanpak van samenwerken aan continue verbetering en niet in een strategie van disengagement als startpunt. Desalniettemin kan Nuon/Vattenfall beslissen om de relatie met een mijnbouwbedrijf op te schorten tot de situatie bij de leverancier is verbeterd. Dit kan gedaan worden wanneer een mijnbouwbedrijf geen dialoog wenst aan te gaan, niet bereid is tot continue verbetering of wanneer de situatie niet naar behoren wordt verbeterd. De wereldwijde steenkoolindustrie is een zeer diverse industrie met onderwerpen variërend per land. Een dergelijke beslissing zal daarom altijd worden gemaakt op een case-by-case basis. Tot nu toe is één keer overgegaan tot het opschorten van de relatie met een kolenleverancier.

Externe verantwoording

In mei 2016 is uitgebreid aandacht besteed aan het updaten van de externe communicatie op het gebied van ketenverantwoordelijkheid in de kolenketen. Deze update omvat o.a. (i) een uitgebreide uitleg van het due diligence beleid, inclusief een samenvatting van de resultaten daarvan, (ii) de rol van Bettercoal in het due diligence proces en (iii) de positie van Vattenfall ten aanzien van de problematiek rondom Colombiaanse kolen. Deze informatie is [hier](#) terug te lezen.

Nuon/Vattenfall presenteert informatie over MVO en de steenkolenketen in jaarlijkse verslagen. Deze verslagen zijn terug te vinden op de [website van Nuon](#) en het [Vattenfall Annual and Sustainability Report, 2015](#) geeft hierover ook informatie (vanaf pagina 34).

Individuele inspanningen

Uniper

Due diligence

Uniper heeft maar in zeer beperkte mate invloed over de gang van zaken in de mijnen, omdat het bedrijf zelf geen kolenmijnen bezit. De kolen die Uniper gebruikt, worden door Uniper Global Commodities ingekocht. Deels bij mijnbouwbedrijven en deels op de wereldmarkt. Dit betekent niet dat zij geen deel hebben in het wegnemen van de zorgen en het rechtzetten van eventuele misstanden. Uniper stond aan de wieg van Bettercoal en zet zich sinds de oprichting van deze organisatie in internationaal verband in voor verbetering van de steenkolenketen.

Het aanpakken van inkooprisico's

Uniper SE heeft in 2015 de Principles for Responsible Procurement beoordeeld en herzien. Dit heeft ook geleid tot het herzien en actualiseren van de algemene inkoopvoorwaarden: er zijn nieuwe paragrafen ingebracht waarin wordt ingegaan op nalevingstekortkomingen van leveranciers.

De website van Uniper wordt in het vierde kwartaal van 2016 verder ingevuld en zal uitleg geven hoe in de verschillende fases van het inkoopproces wordt omgegaan met inkooprisico's.

Aandacht en verantwoording

Uniper onderhandelt continu met en is direct betrokken bij haar kolenleveranciers- en handelaren. Daarbij wordt de nadruk gelegd op tijdige en correcte rapportage van hun prestaties op het gebied van milieu, veiligheid en beleidsvoering.

Uniper staat open voor dialoog met niet-gouvernementele organisaties (NGO's) over de omstandigheden in en rondom kolenmijnen wereldwijd. Daarnaast zoekt Uniper actief de dialoog op met stakeholders. Deze gesprekken geven Uniper een beter zicht op wat er in het veld speelt en dragen bij de verkenning van mogelijkheden van verschillende projecten.

Uniper heeft in deze rapportageperiode:

- druk uitgeoefend op Cerrejon (mijnbouwbedrijf in Colombia) om te rapporteren over waterissues en verplaatste gemeenschappen.
- contact gehad met de FNV om proactief te spreken over de ontwikkelingen in de kolenketen.
- vragen van Duits parlamentslid Bärbel Höhn beantwoord. Zij stelde vragen over het watergebruik door mijnbedrijf Cerrejon in Colombia en de waterbeschikbaarheid in resettlementgebieden. Uniper heeft in dialoog met Cerrejon - met succes - druk uitgeoefend om verbeteringen tot stand te brengen. Uniper CEO Klaus Schäfer heeft de vragen van Höhn per brief beantwoord.
- gewerkt aan continue verbeteringen van de prestaties van de leveranciers in plaats van disengagement.
- in juni 2016 deelgenomen aan Drummond's CSR sessie in Frankfurt. Uniper heeft hier – met succes - druk uitgeoefend op de Drummond board om een multi-stakeholder dialoog in Europa en Colombia te starten.

- gevraagd om reguliere updates van Drummond's CSR team (update volgt in september 2016).

Uniper bracht in 2016 geen eigen MVO-verslag over 2015 uit. Het verslag van de moederorganisatie (voor 1 januari 2016 was dit E.ON SE) is [hier](#) terug te vinden. In het eerste kwartaal van 2017 publiceert Uniper haar eerste Corporate Responsibility rapport.

Nieuwsitems in relatie tot Uniper en de kolenketen worden op de website geplaatst. Ook de eigen medewerkers worden via nieuwsitems op het intranet betrokken bij het kolendossier.

Individuele inspanningen

ENGIE

Due diligence

Voor de Nederlandse markt hanteert ENGIE geen afzonderlijk inkoopbeleid. Inkoop gebeurt op groepsniveau waarbij wordt voldaan aan het due diligence proces zoals dat staat beschreven op pagina 19 van het [GDF SUEZ and the Global Compact Communication on progress report](#). De principes van de UN Global Compact zijn geïmplementeerd in het due diligence proces. De OESO-richtlijnen zijn vertaald naar en ingebed in de inkoopvoorwaarden van ENGIE. Additioneel implementeert ENGIE de principes van Bettercoal in haar inkoopprocedures. Dit proces wordt op dit moment nog uitgevoerd.

Voor het aangaan van een zakelijke relatie voert ENGIE een assessment uit, gebaseerd op het KYC principe; know your customer. Dit houdt in dat ENGIE voor het aangaan van een zakenrelatie met een leverancier controles uitvoert op onder meer sociaal, financieel en milieuvlak.

Aandacht en verantwoording

ENGIE is lid van de UN Global Compact en publiceert sinds 2010 jaarlijks een voortgangsrapportage. De meest recente rapportage is [hier](#) te vinden. In bilaterale contacten wijst ENGIE zakenrelaties op het belang van de UN Guiding Principles en het handelen naar deze principes.

ENGIE heeft het afgelopen jaar in Nederland geen bilaterale gesprekken gehad met bonden en NGO's. In Bettercoal verband wordt regelmatig gesprekken met alle relevante stakeholders (onder andere in de Bettercoal Technical Advisory Committee).

ENGIE behoort tot de oprichters van Bettercoal en is actief lid. Voor de specifieke problemen die spelen in relatie tot de steenkolenketen wendt ENGIE binnen Bettercoal haar invloed aan, bijvoorbeeld om Zuid Afrikaanse mijnbouwbedrijven aan te laten sluiten bij Bettercoal. Daarnaast heeft ENGIE vorig jaar al haar bestaande leveranciers een brief gestuurd met de boodschap om aansluiting te zoeken bij Bettercoal.

ENGIE neemt actief deel aan de dialoog die, mede door het ministerie van Buitenlandse Zaken, wordt georganiseerd met betrekking tot de steenkoolketenproblematiek in Colombia en heeft in Polen tijdens een Bettercoal Round Table een oproep gedaan aan Poolse mijnbouwbedrijven om zich aan te sluiten bij Bettercoal. Hiermee is gehandeld naar de letter en geest van het convenant.

Op regionaal gebied versterkt ENGIE haar banden met haar omgeving door systematisch met alle relevante stakeholders in dialoog te gaan. Dit systeem voldoet aan de belangrijkste internationale standaarden zoals AA1000, ISO 26000, Global Compact principles en de OECD guidelines.

ENGIE is continu in gesprek met NGO's, ministeries, politiek en andere relevante stakeholders teneinde de coal supply chain verder te verbeteren. Op basis van onder meer intensief overleg met haar wereldwijde stakeholders heeft ENGIE een zogenaamde 'materiality matrix' opgezet. Deze matrix bevat voor de korte-, middellange-, en lange termijn prioriteiten op het gebied van milieu-, sociale, maatschappelijke, economische, financiële en bestuurlijke problemen. Deze matrix, die periodiek wordt bijgesteld na consultatie van stakeholders, is leidend voor het wereldwijde CSR-beleid van ENGIE.

ENGIE legt publieke verantwoording af via:

- [Integrated report 2016](#)
- [The Global Compact Communication on progress report](#)
- [Voortgangsrapportages van Bettercoal](#)

Inspanningen overheid

Inspanningen overheid ter verbetering van de steenkolenketen

Overheden aanspreken op verantwoordelijkheden in de steenkolenketen

Artikel 4.1 - *“De overheid zal andere overheden in de landen van herkomst van de door de energiebedrijven gebruikte steenkool in Nederland, aanspreken op hun verantwoordelijkheden in de steenkolenketen.”*

Memorandum of Understanding (MoU) tussen Nederland en Colombia

In 2015 legden minister Lilianne Ploumen en de toenmalige Colombiaanse viceminister van Mijnbouw Maria Isabel Ulloa intenties voor samenwerking op het gebied van verantwoorde mijnbouw vast in een MoU. In april 2016 verving de president van Colombia, Juan Manuel Santos zijn minister van Mijnbouw en Energie en trad German Arce aan. In juni 2016 werd ook viceminister van Mijnbouw Ulloa vervangen door Carlos Andrés Cante. In september 2016 zal de Nederlandse ambassade contact zoeken met het ministerie van Mijnbouw om afspraken te maken hoe verdere uitvoering gegeven kan worden aan de intenties die in het MoU zijn vastgelegd.

Hoewel er nog geen formeel actieplan voor uitvoering van het MoU is opgesteld, heeft de Nederlandse regering in samenspraak met de Colombiaanse regering al diverse activiteiten uitgevoerd, gericht op de implementatie van internationale standaarden voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder vallen bijvoorbeeld de Sector-Wide Impact Assessment (SWIA) en de bijdrage aan het Colombiaanse Actieplan voor Mensenrechten en Bedrijfsleven (zie artikel 4.7 voor meer informatie). Het Nederlandse Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen bracht een bezoek aan Colombia (zie kader op volgende pagina).

Nederlands NCP bezoekt Colombia

In september 2015 bezochten Lodewijk de Waal en Maartje van Putten namens het Nationaal Contactpunt (NCP) Colombia om ervaringen uit te wisselen met het NCP aldaar. Voorzitter De Waal: “In Nederland is het NCP een onafhankelijke organisatie, met een secretariaat, vier onafhankelijke leden uit verschillende disciplines en vier adviserende leden uit de meest betrokken departementen. In Colombia telt het NCP slechts één parttime medewerker. Zij heeft – net als wij – twee kerntaken: Bedrijven bekend maken met de OESO-richtlijnen en de toepassing ervan bevorderen en het behandelen van meldingen van personen, maatschappelijke organisaties en bedrijven die een meningsverschil hebben over de toepassing van de Richtlijnen. Onze collega in Colombia kan daar onze ondersteuning bij gebruiken. We hebben tijdens een Colombiaanse conferentie uitleg gegeven over de werkwijze van het NCP in Nederland, om zo de positie van het Colombiaanse NCP te verduidelijken en te versterken.

In de marge van die conferentie hebben we met verschillende sectoren gesproken en aandacht gevraagd voor de OESO-richtlijnen. Je merkt dat verschillende sectoren geïnteresseerd zijn in de toepassing van die richtlijnen, onder andere de pensioensector, maar dat bijvoorbeeld de banksector nog heel afstandelijk staat tegenover de OESO.”

Tijdens het bezoek aan Colombia heeft De Waal gesproken met verschillende vakbewegingen. Onder andere om uitleg te geven over de manier waarop melding gemaakt kan worden in geval van het signaleren van misstanden in kolenmijnen. Kortgeleden heeft vakbond CCT een melding bij het Colombiaanse NCP gedaan over mijnbouwbedrijf Drummond.

De Waal: “Bij deze melding zijn geen Nederlandse bedrijven betrokken en daarom is dit ook geen zaak voor het Nederlandse NCP. Maar door onze brede oriëntatie tijdens ons bezoek aan Colombia kunnen we – weliswaar op de achtergrond – het NCP Colombia nu in een goede context van advies voorzien.”

Nederlandse ambassades

De Nederlandse ambassade in Colombia spreekt regelmatig, op verschillende niveaus, met het Colombiaanse ministerie van Mijnbouw en Energie over de steenkoolketen. Ook in andere landen wordt aandacht besteedt aan verantwoorde mijnbouw. Zo heeft de Nederlandse ambassade in Brazilië geholpen bij het beoordelen van de aanmelding van mijnbouwbedrijf Vale bij de Voluntary Principles on Security and Human Rights (VP's). Begin 2016 vond de Mining Indaba plaats in Zuid-Afrika. In de marge van deze internationale mijnbeurs werd met hulp van de Nederlandse ambassade aldaar het 'Water & Mining Platform' gelanceerd. Dit platform zet in op efficiënt watermanagement in de mijnbouw.

Werkbezoeken van bewindspersonen

In december 2015 bezocht plaatsvervangend Directeur Generaal Internationale Samenwerking, Reina Buys, Colombia. Zij heeft daar onder andere gesproken met toenmalige viceminister van Mijnbouw Maria Isabel Ulloa over de Nederlandse zorgen over de situatie in de steenkoolketen in Colombia, ook met betrekking tot slachtoffers van het gewapend geweld in steenkoolregio Cesar. Viceminister Ulloa vertelde dat er verschillende initiatieven in het leven zijn geroepen ten behoeve van slachtoffers van het conflict in de mijnbouwregio's. Zo werkt presidentieel mensenrechtenadviseur Guillermo Rivera in Cesar aan een pilot project, waarbij vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, gemeenschappen en de (lokale) overheid met elkaar om de tafel gaan. Volgens Ulloa laten de omstandigheden in de kleinschalige/illegale mijnbouw (van met name goud) in Colombia te wensen

over. De problemen in deze sector zijn volgens haar vele malen groter dan in de – grootschalige – steenkoolmijnbouw en vormen dan ook een aanzienlijk zorgpunt voor het ministerie van Mijnbouw.

Voluntary Principles on Security and Human Rights (VP's)

Artikel 4.2 – “De overheid stimuleert andere landen waar veiligheidsrisico's zijn in de mijnbouwsector bekend te worden met de VP's en spoort hen aan lid te worden. Daarnaast ondersteunt de overheid bestaande leden van de VP's, zoals Colombia, bij de toepassing van die principes.”

Ondersteuning door workshops, bijeenkomsten, campagnes en andere middelen

De overheid financiert sinds 2014 de NGO Community Policing Partners for Justice, Security and Democratic Reforms (COMPPART), actief in de Niger Delta. Een van de doelen van COMPPART is om door middel van de VP's de relatie tussen bedrijven en lokale gemeenschappen te verbeteren en mensenrechtenschendingen in de staten Akwa Ibom, Abia and Cross River terug te dringen.

De organisatie organiseerde onder andere vijf trainingen voor betrokkenen in deze drie staten, waarbij zowel beveiligingsorganisaties als traditionele leiders, de lokale bevolking inclusief vrouwen en jongeren en mediagroepen aanwezig waren. Ook werd een workshop gegeven in Eket, waar ExxonMobil opereert, met het doel om ambtenaren te betrekken bij het thema. COMPPART heeft ook een 'VP desk' ingericht waar klachten over mensenrechtenschendingen kunnen worden gemeld.

Daarnaast is de Nederlandse ambassade in Colombia waarnemer bij het Mining and Energy Committee on Security and Human Rights (CME). Binnen dit platform komt de private sector, de Colombiaanse overheid en diverse NGO's in de mijnbouw- en energiesector samen met als doel internationale standaarden en richtlijnen over MVO te bekrachtigen en te promoten. Gelet op de lange periode van gewapend conflict in Colombia, richt CME zich voornamelijk op de rol van bedrijven bij mensenrechten en veiligheid. De VP's en de implementatie daarvan zijn een belangrijk onderdeel van CME's programma.

Aanspreken van overheden in bilaterale contacten

Binnen de VP's zijn een aantal prioriteitslanden geïdentificeerd, welke de VP-leden bij de VP's proberen te betrekken. Alle overheden die lid zijn van de VP's focussen op een of meer prioriteitslanden. Voor Nederland zijn dit Nigeria en Zuid-Afrika. Zuid-Afrika is sinds 2012 een prioriteitsland, maar de pogingen van VP-leden om Zuid-Afrika te betrekken bij het initiatief, hebben tot dusver niet veel effect gehad. De Zuid-Afrikaanse overheid geeft aan wellicht geïnteresseerd te zijn als meer zuidelijke landen deelnemen (op dit moment zijn dat alleen Colombia en Ghana). De missie naar Zuid-Afrika in het najaar van 2016 biedt mogelijk de gelegenheid de VP's opnieuw onder de aandacht te brengen bij de overheid.

In 2015 vonden verkiezingen plaats in Nigeria. De inauguratie van president Muhammadu Buhari en een vertraging in het aanwijzen van ministers maakten het lobbyen voor de VP's, zeker op hoog niveau, niet gemakkelijk. De door Nederland gefinancierde NGO COMPPART heeft in Nigeria media-aandacht gekregen voor de VP's op de radio en in kranten. Twee radiostations faciliteerden discussies over VP-strategieën om relaties tussen bedrijven en lokale gemeenschappen te verbeteren.

Tijdens zijn bezoek aan Zimbabwe in september 2015 heeft Grondstoffengezant Dirk Jan Koch in een gesprek de secretaris generaal van het ministerie van Mijnbouw gestimuleerd om zich aan te sluiten bij de VP's.

Nederland heeft zich tijdens de jaarvergadering in Bogota (in april 2016) beschikbaar gesteld voor het voorzitterschap van de VP's van voorjaar 2017-voorjaar 2018. Dit voorzitterschap geeft Nederland onder andere de mogelijkheid om andere overheden bij de VP's te betrekken.

Aandacht voor VP's in contacten met bedrijven

Op 29 september 2015 werd op het ministerie van Buitenlandse Zaken een rondetafelbijeenkomst georganiseerd met mijnbouwbedrijven die actief zijn in de goudsector en die een (kleine) vestiging in Nederland hebben. De bijeenkomst werd bijgewoond door acht bedrijven, die in veel gevallen vertegenwoordigers van hun hoofdkantoor hadden laten overkomen. Op de agenda stonden zowel transparantie, belastingafdracht, omgaan met cyanide bij de winning van goud en veiligheid rond de mijnen, waarbij een presentatie is gegeven over de VP's. Sommige aanwezige bedrijven zijn al lid van de VP's (Newmont en Goldcorp), zij deelden hun ervaringen met de overige aanwezigen.

De Nederlandse ambassade in Nigeria heeft Seven Energy (VP lid sinds december 2015) geïntroduceerd bij de NGO Global Rights. Global Rights heeft daarna bijgedragen aan een training voor medewerkers van Seven Energy over de VP's. De Nederlandse ambassade in Nigeria heeft in januari 2016 een presentatie gegeven over de VP's op een 'Seven Energy security forum'.

Specifieke aandacht voor impact op de lokale mensenrechtensituatie

Afgelopen rapportageperiode zijn vier bedrijven lid geworden van de VP's: Seven Energy, Woodside, Alphamin Bisie Mining SA en Goldcorp. De aanmeldingen van deze bedrijven zijn besproken binnen de drie verschillende pilaren van de VP's (bedrijven, overheden en NGO's). Door de verschillende partijen is achtergrondonderzoek verricht naar de bedrijven, waarbij Nederland met hulp van de ambassade in Nigeria vooral heeft gekeken naar de achtergrond van Seven Energy. In 2016 zijn aanmeldingen binnengekomen van het Braziliaanse Vale en Oil Search uit Papua New Guinea. Voor beide bedrijven worden aanvullende vragen opgesteld. Australië heeft zich vooral gericht op Oil Search, terwijl Nederland extra aandacht heeft voor Vale. Achtergrondformatie over dit bedrijf is vanuit Nederland gedeeld met de andere overheidsleden van de VP's. Er worden vragen ingediend over de wijze waarop Vale omgaat met aan mensenrechten gerelateerde uitdagingen in het verleden, zoals protesten. Mede op basis van de antwoorden zal de steering committee, waar Nederland sinds dit jaar (2016) weer deel van uitmaakt, besluiten of de bedrijven lid mogen worden.

Bettercoal

Artikel 4.3 - "De overheid ondersteunt de energiebedrijven bij de ontwikkeling van Bettercoal en zal het initiatief actief onder de aandacht brengen bij andere overheden en overige relevante stakeholders en hen wijzen op het belang van een Europese en collectieve aanpak."

De Nederlandse overheid is open over haar steun voor en vertrouwen in Bettercoal, als internationaal initiatief om de steenkoolketen te verbeteren. Dit wordt geuit in gesprekken met andere overheden, bedrijven (zoals het Duitse energiebedrijf EnBW, waarmee een aantal malen per jaar overleg plaatsvindt) en andere organisaties zoals de OESO. Tijdens het Forum on responsible mineral supply chains in mei 2016 was Bettercoal panellid tijdens een discussie over verantwoord

winnen van mineralen als steenkool en zilver. Tijdens de stakeholderbijeenkomst in december 2015 werd ook een platform geboden aan de voorzitter van Bettercoal, Martin Christie, om te spreken over de ontwikkelingen bij Bettercoal en de uitvoering van assessments.

Overleg

De Nederlandse overheid voert ongeveer vier keer per jaar gesprekken met Bettercoal over de voortgang van het initiatief, de zorgen die daarover bestaan en de mogelijkheden om Bettercoal te ondersteunen. Zo is met Bettercoal besproken dat steun vanuit de Zwitserse overheid welkom zou zijn, voornamelijk vanwege de grote rol van dit land in handelsstromen. De Nederlandse overheid heeft dit vervolgens ook besproken met de afdeling mensenrechten en bedrijfsleven binnen het Zwitserse ministerie van Buitenlandse Zaken.

Collectieve aanpak

Nederland zet zich in voor de verduurzaming van waardeketens en heeft hier onder andere tijdens het EU-voorzitterschap aandacht aan besteed. Mede door inzet van Nederland heeft de Raad in mei 2016 conclusies aangenomen over verantwoordelijke mondiale waardeketens. Nederland heeft verschillende bijeenkomsten georganiseerd en bijgewoond rondom dit thema. In spreekbeurten kon de steenkoolketen en de Nederlandse inzet, onder andere via Bettercoal, worden aangehaald.

Europese samenwerking

Artikel 4.4 - "De overheid zal de Europese samenwerking in de steenkolenketen expliciet agenderen tijdens het Nederlands voorzitterschap van de EU, in de eerste helft van 2016."

Verkenning van mogelijkheden

Een van de acties van de Nederlandse overheid voor 2016 was het organiseren van conference calls om samenwerking en afstemming met andere Europese spelers (zoals Zwitserland, Duitsland, Zweden, Frankrijk en Denemarken) ter verbetering van de steenkoolketen te verkennen. De overheid stelde zich tot doel met ten minste twee van hen gezamenlijke acties te formuleren.

In de afgelopen verslagperiode is over de steenkoolketen gesproken met de overheden van Zwitserland, Duitsland, Zweden en Denemarken. Deze landen hebben ieder hun eigen verhouding tot de keten. Zo gebruikt Zwitserland zelf nauwelijks steenkool voor energieopwekking, terwijl Duitsland zelf nog steenkool uit de grond haalt. In de verschillende gesprekken bleek dat verduurzaming van de steenkoolketen voor deze landen feitelijk geen prioriteit heeft. De problematiek in Colombia die in Nederland veel aandacht krijgt, is in de andere landen wel bekend, maar overheden hebben niet de intentie met deze specifieke casus aan de slag te gaan.

De mogelijkheden voor samenwerking liggen daarom niet voor het oprapen. Voor Duitsland is het belangrijk dat eventuele stappen in de steenkoolketen Europees gezet worden, voor verdere samenwerking met Duitsland is het daarom van belang te verkennen welke interesse er bij andere Europese actoren, waaronder de Europese Commissie en het Europees Parlement, is voor initiatieven in de steenkoolketen. Zwitserland is momenteel bezig met het ontwikkelen van richtlijnen voor de grondstoffenhandel. Met Zwitserland is afgesproken de afronding van deze richtlijnen af te wachten en dan te kijken of hierover in Nederland, Europa en/of bij de OESO verder gesproken kan worden.

Naast contact tussen nationale overheden is er ook contact tussen de Nederlandse ambassade in Colombia, Bogota en gelijkgezinde landen die de discussie over steenkool volgen.

Effectievere implementatie van het duurzaamheidshoofdstuk in handelsovereenkomsten

De overheid zet in op de effectievere implementatie van het duurzaamheidshoofdstuk in handelsovereenkomsten, waaronder het vrijhandelsverdrag tussen de EU en Colombia.

Onder het Nederlands EU-voorzitterschap is op 11 mei 2016 samen met het MVO Platform de conferentie over mensenrechten en bedrijfsleven georganiseerd. Een sessie ging over welke lessen we kunnen trekken uit de implementatie van duurzaamheidshoofdstukken in gesloten handelsovereenkomsten, waaronder het vrijhandelsverdrag tussen de EU en Colombia en Peru. Hierin werd onder andere door een vertegenwoordiger van de Colombiaanse vakbondsbeweging, Herrera Parra, aangegeven dat het duurzaamheidshoofdstuk momenteel nog niet effectief wordt geïmplementeerd.

Een voorbeeld is de totstandkoming van de adviesgroep, bestaande uit het maatschappelijk middenveld, vakbonden en bedrijfsleven, dat moeizaam verloopt. Een van de elementen die voortgang belemmert is de algehele veiligheidssituatie in Colombia en de invloed die dat heeft op bijvoorbeeld vakbondsvrijheid. Tegelijkertijd zijn er mogelijkheden om de dialoog over arbeidsnormen en milieu te verbeteren. Zo werden er met steun van de Europese delegatie discussies gefaciliteerd tussen het Colombiaanse ministerie van Werk en Handel en verschillende maatschappelijke groeperingen.

De voortgang van de implementatie van het duurzaamheidshoofdstuk wordt besproken in de Subcommittee on Trade and Sustainable Development, dat begin december 2016 samenkomt. Nederland zal daaraan ook een bijdrage leveren. Daarnaast zoekt Nederland actief de samenwerking met de Europese Commissie om verdere stappen te nemen om te komen tot effectievere implementatie van de duurzaamheidsafspraken tussen de EU en Colombia.

Nationaal Contactpunt voor de OESO-richtlijnen

Artikel 4.5 - "De overheid maakt het mogelijk dat het NCP voldoende capaciteit heeft voor het behandelen van meldingen van vermeende misstanden in de steenkolenketen zoals beschreven in artikel 2.8."

De capaciteit van het NCP is op orde. In dit rapportagejaar is er geen melding geweest van vermeende misstanden in de steenkolenketen.

Verbeteren van de omstandigheden in de Colombiaanse steenkolenketen

Artikel 4.6 - "Het ministerie van Buitenlandse Zaken financiert een scoping missie in Colombia, waarin wordt onderzocht op welke manier de Nederlandse overheid zou kunnen bijdragen aan het verbeteren van de omstandigheden in de Colombiaanse steenkolenketen."

Dit onderzoek heeft reeds plaatsgevonden. De conclusie is dat interventies door de Nederlandse overheid op sociale, milieu- en arbeidsuitdagingen in de mijnbouwgebieden haalbaar en wenselijk zijn. [Het rapport](#) is gepubliceerd op 1 oktober 2014 op de website van de rijksoverheid.

Artikel 4.7 - "Het ministerie van Buitenlandse Zaken ondersteunt programma's ter verbetering van de situatie in en om de steenkolenmijnen in Colombia en de implementatie van de Colombiaanse Law on Victims and Land Restitution. De overheid verkent mogelijkheden om een dialoog op gang te brengen tussen slachtoffers van het gewapend conflict en de Colombiaanse private sector en is bereid deze dialoog te ondersteunen."

Onderzoek naar maatschappelijke risico's

Nederland co-financierde een diepgaand onderzoek naar de maatschappelijke risico's verbonden aan mijnbouwactiviteiten in Colombia door het Institute for Human Rights and Business. Het onderzoek werd mede gefinancierd door Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en UPME (het Colombiaanse mijnbouwagentschap). Het werd afgerond in mei 2016 en in augustus naar het Engels vertaald.

Doel van het onderzoek was om de maatschappelijke effecten van steenkoolwinning, goudwinning en winning van bouwmaterialen in Colombia te onderzoeken. De uitkomsten van dit onderzoek leidden tot aanbevelingen die moeten leiden tot verbetering van wet- en regelgeving, verbetering van mechanismes om conflicten rond mijnbouw op te lossen en verbetering van de praktijk van alle actoren in de mijnbouwsector.

Op 26 juli 2016 zijn de resultaten gepresenteerd aan alle stakeholders in Colombia. Het rapport is goed ontvangen door de Colombiaanse overheid. Het onderzoek telt honderden pagina's, de samenvatting is [hier](#) te raadplegen.

Mining Sector Human Rights Impact Assessment (SWIA) in Colombia

The assessment of human rights impacts of the mining sector in Colombia was undertaken by CREER (<http://www.creer-ihrb.org>), a regional think tank which is the Latin American hub of the Institute for Human Rights and Business (<http://www.ihrb.org>). The human rights assessment has focused on mining policy and business practices in three subsectors: coal, gold and construction materials. It looks into small, medium and large scale mining including the issues of informal, artisanal and illegal mining.

Luis Fernando de Angulo is Executive Director of CREER and was responsible for the mining study 'Sector wide impact assessment on human rights - Mining Unseen'.

De Angulo: "This report has been issued as Colombia enters an historical peace building effort after the Havana negotiations have successfully concluded. Key points of the agreements are related with populations in the mining regions such as justice and reparation for victims, integral rural development which includes many mining scenarios and citizens participation in public life. All of these are crucial for the communities in mining regions. The SWIA arrives at a key moment as the country prepares to address peace building in the territories."

The research covered over 83 municipalities, 8 regions looking into the issues pertaining the limitations and conditions for the exercise of rights including health, security, labour, environment, lands, access to minerals titles, migrations and resettlements, conflicts and access to justice. The field work engaged communities, workers, companies and government agencies through a 360° approach, which is looking to the same issue from the perspective of each actor.

Vervolg op volgende pagina >

De Angulo: “This is quite relevant in human rights research because frequently impacts are understood differently by communities, businesses and policy makers. If the whole purpose of an assessment is to improve and recommend a better approach to prevention of harm, then it becomes quite relevant to understand impacts as seen by different actors.”

The results have been published in Spanish and English. A detailed overview of analysis as well as the reports can be accessed at CREER’s website.”

The SWIA (for its acronym in English) produced about 130 recommendations to government and agencies at various levels and to companies for the different sectors. The recommendations are at policy level, at implementation and coordination level aimed a variety sectors in mining sector. But they are also for the agencies and ministries tasked with rights protection such as labour, environment, ministry of interior for issues of ethnic minorities. Recommendations are also targeted to companies, especially large ones.

The main broad conclusions, the specifics of them to be found at the report, the issues mentioned below are addressed in the recommendations:

- The misalignment of the mining sector and the regions and territories where mining projects are operating or will be developed. This is the effect of dysfunctional participation mechanisms in high impact decisions and the absence of nation/region scenarios for policy agreements. The consequence are frequent conflicts where the interests, aspirations and concerns of locals clash with mining sector decisions.
- The main policy instruments and programs of the mining sector lack a framework to assure protection of vulnerable populations as well as due diligence processes and impact prevention processes of mining licensees.
- The compliance philosophy of the mining regulatory framework is a ‘one size fits all’ approach. This means that too many small and informal miners fail to engage in responsible mining practices because the bar is set quite high and meeting the legal requirements is costly without a clear incentive of meeting all legal standards. On the other end for very large operations the monitoring and requirements of due diligence and social impacts prevention.
- In the areas of influence of large mining operations a significant level of mistrust is apparent. This is not only related with the mining companies, but also institutions have credibility challenges that need to be addressed.
- The SWIA evaluated the effectiveness of conflict resolution, grievance mechanisms and access to remedy. For the sustainability of the mining sector and for the implementation of the National Action Plan on Business and Human Rights it is crucial that effective resolution of grievances addressed both to public agencies as to mining companies are put in place. Peace building in mining scenarios may face difficulties if pathways to address conflicts and complaints are not set up in ways where accountability to communities is ensured.

De Angulo: “This study was sponsored by the governments of the Netherlands, United Kingdom, Norway and the Mines and Energy Planning Unit, an independent government agency (UPME). UPME participated and supported the study and has now set up a working group to define a strategy to implement some of this recommendations. The upside is that the study is being used, a dialogue with government on its content has been opened and a round of discussions and dialogue with stakeholders will take place in the next months in the regions and with academia labour unions, environmental and human rights NGOs.”

De Nederlandse overheid onderzoekt mogelijkheden voor een vervolgtraject, waarbinnen een aantal van de aanbevelingen uit de SWIA kunnen worden geïmplementeerd. Een dergelijk vervolgproject zal hoofdzakelijk gericht zijn op het bieden van ‘access to remedy’ voor omwonenden van mijnen, conform de derde pijler van de UN Guiding Principles for Business and Human Rights. Het project zal aansluiting zoeken bij het Colombiaanse Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven en beoogt een belangrijke bijdrage te leveren aan de implementatie van de afspraken uit dit beleidsdocument die gaan over ‘access to remedy’ en de dialoog tussen mijnbouwbedrijven en omwonenden. Nederland heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit Nationaal Actieplan, onder andere door een Nederlandse expert ter beschikking te stellen. Het Nationaal Actieplan werd in december 2015 door de Colombiaanse regering gepresenteerd.

Transitional justice

Transitional justice maakt een belangrijk onderdeel uit van het vredesakkoord dat de Colombiaanse regering en de FARC augustus 2016 overeenkwamen. Zogenaemde ‘reparatie’ van slachtoffers, waaronder waarheidsvinding en genoegdoening voor slachtoffers van het gewapend conflict, vallen onder dit transitional justice systeem. Nederland zal in overleg met de Colombiaanse autoriteiten en in afstemming met andere donoren bezien hoe implementatie van de afspraken over transitional justice ondersteund kan worden. Nederland beoogt op deze manier een wezenlijke bijdrage te leveren aan de reparatie van de slachtoffers in Colombia.

Verantwoordelijkheid van derden

De verantwoordelijkheid van ‘derden’ (iedereen die niet tot de strijdende partijen behoorde, maar wel betrokken was in het conflict, bijvoorbeeld bedrijven) is onderdeel van het transitional justice-systeem dat de Colombiaanse regering en de FARC in het vredesakkoord overeengekomen zijn. De Nederlandse overheid heeft bijzondere aandacht voor de verantwoordelijkheid van derden in transitional justice, dat ook in academische kringen een relatief nieuw thema is. Op 24 februari 2016 nam minister Ploumen deel aan een overleg met de toen net benoemde Colombiaanse Minister voor het Post-Conflict, Rafael Pardo, die plaatsvond op de Colombiaanse Permanente Vertegenwoordiging in New York. Tijdens deze bijeenkomst benadrukte minister Ploumen blij te zijn met de gedegen afspraken over transitional justice in het vredesakkoord en het initiatief om ook het bedrijfsleven hierin te betrekken.

De Nederlandse overheid zal verdere ontwikkeling van dit deelgebied binnen transitional justice ondersteunen en zal bij de vormgeving van haar steun nauw contact houden met deskundige organisaties als het International Center for Transitional Justice (ICTJ). Een vergelijkend onderzoek van PAX naar corporate accountability in transitional justice processen is nog niet afgerond en gepubliceerd. Er is in augustus 2016 met PAX gesproken over de voortgang en de planning van het rapport. Afgesproken is te zijner tijd te kijken wat het ministerie kan doen om dialoog over dit thema verder te stimuleren.

Concrete afspraken voor samenwerking

In 2015 legden Nederland en Colombia intenties voor samenwerking op het gebied van verantwoorde mijnbouw vast in een MoU. In 2016 moeten deze intenties worden omgezet in concrete afspraken voor samenwerking. Initiatieven op het gebied van water en mijnbouw hebben hierbij prioriteit. Als aangegeven (zie artikel 4.1) zal in het najaar van 2016 gesproken worden over hoe verdere uitvoering gegeven kan worden aan de afspraken uit het MoU. Een factfinding missie op het gebied van water en mijnbouw is voorzien voor september 2016. Het doel van deze missie is onder andere het in kaart brengen of en hoe Nederlandse bedrijven uit de watersector een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van waterkwaliteit en/of kwantiteit in de Colombiaanse mijnbouwsector.

Overige inspanningen van de Nederlandse overheid

Op 18 juli 2016 heeft Lilianne Ploumen, minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal een brief gestuurd met de actieplannen ter uitvoering van het steenkoolconvenant. Naast de in het convenant genoemde acties, heeft de Nederlandse overheid enkele aanvullende actiepunten geformuleerd.

De Nederlandse overheid steunt de samenwerking tussen energiebedrijven, Bettercoal en de OESO RBC Unit gericht op een verantwoorde steenkoolketen. Mogelijkheden voor een effectievere toepassing van DD Guidance for Meaningful Stakeholder Engagement gericht op de extractieve sector en de ontwikkeling van een instrument dat de DD Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas bevordert wordt onderzocht. In mei 2016 zullen in dat kader vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid, Nederlandse energiebedrijven en Bettercoal deelnemen aan de 'joint forum on mineral supply chains' georganiseerd door de OESO. De Nederlandse overheid en de energiebedrijven beogen in juli 2016 duidelijk te hebben hoe de samenwerking met de OESO vorm gaat krijgen.

Om duurzame verandering in de steenkoolketen te bewerkstelligen, zijn zo veel mogelijk partijen nodig. Zeker omdat inkoop uit Europa afneemt, en sommige landen die steenkool winnen deze enkel houden voor eigen consumptie, is het belangrijk om niet alleen te werken met directe partners maar te zoeken naar overkoepelende mogelijkheden om de volledige sector te verbeteren. De OESO is daarvoor een interessant gremium, welke zelf ook in wil zetten op verbetering van de steenkoolketen. Al tijdens een informele ministeriële bijeenkomst van de OESO in juni 2014 werd in het 'ministerial communiqué on responsible business conduct' benadrukt dat de risico's met betrekking tot het bijdragen aan conflicten, mensenrechtenschendingen, slechte arbeidsomstandigheden en milieuvervuiling in de steenkoolketen moeten worden aangepakt. (Zie ook hoofdstuk Gezamenlijke inspanningen convenantpartijen ter verbetering van de steenkolenketen.)

In november 2016 zal een werkbezoek onder leiding van de Grondstoffengezant worden gebracht aan Zuid-Afrika met betrokken partijen (Nederlandse energiebedrijven, NGO's). Deze reis heeft als doel om inzichtelijk te maken wat de inzet van Nederlandse energiebedrijven via Bettercoal oplevert en welke uitdagingen blijven bestaan, zodat daar actie op ondernomen kan worden.

De inhoud van de reis wordt in samenwerking tussen ActionAid en de convenantpartijen vormgegeven. De uitdagingen in het Zuid-Afrikaanse deel van de keten liggen vooral op het gebied van milieu, herhuisvesting, illegale mijnbouw van slecht afgesloten mijnen, vervuilde wateren (acid mining drainage) en vrouwenrechten. (Zie ook hoofdstuk Gezamenlijke inspanningen convenantpartijen ter verbetering van de steenkolenketen.)

De Nederlandse overheid ondersteunt het initiatief 'Clean Coal China' binnen het publiek-private programma Partners for International Business (PIB). Doel is onder andere de efficiency en mate van succes voor de markt voor Clean Tech oplossingen in de Chinese kolensector te verhogen.

Het PIB Clean Coal China bestaat uit de bedrijven Wuvio, Blue Element, Hofung Group (inclusief Hofung Engineering en Hofung Technology), ECN en Nanocal Environmental Technology, de Universiteit Utrecht en de Nederlandse overheid en is van start gegaan in januari 2016. Inmiddels zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

- Bezoek van de lokale overheid van Xiqing aan Nederland voor een verkenning van 'clean coal' technologieën in Nederland.
- Bezoek van de lokale overheid van Hebei en milieuautoriteiten aan Nederland. Tijdens het bezoek vond ondertekening van MoU's plaats met betrekking tot 'clean coal' technologieën.
- Maandelijks uitzending van een nieuwsbrief over de 'clean coal' sector in China, soms ook nuttige ad-hoc analyses.
- Opzetten van de relaties tussen het clean coal cluster met de overheid van Erdos/Baotou in Inner-Mongolië, met het doel om later dit jaar of volgend jaar een seminar te organiseren.
- Een stand bij de Trade Fair in Beijing met betrekking tot schone technologieën.
- Het clean coal cluster werkt aan een onderzoek over controlestandaarden met betrekking tot luchtvervuiling in China. Dit rapport kan de basis vormen voor G2G (government to government) en K2K (knowledge to knowledge) vervolgactiviteiten.

Nederland heeft tevens samen met de Chinese autoriteiten gewerkt aan het opstellen van een due diligence guidance voor Chinese bedrijven die buiten China metalen en mineralen (inclusief steenkool) delven. Nadat deze richtlijnen door de Chinese autoriteiten zijn aanvaard, heeft Nederland financieel bijgedragen en meegewerkt aan training voor Chinese bedrijven over verantwoorde mijnbouw in ontwikkelingslanden.

Stakeholder- bijeenkomst

Stakeholderbijeenkomst

Artikel 5 – “In het vierde kwartaal vanaf 2015 organiseren de convenantpartijen op initiatief van de energiebedrijven jaarlijks een stakeholder rondetafelbijeenkomst onder leiding van een door partijen gezamenlijk aan te wijzen onafhankelijk voorzitter. Daarin worden de activiteiten in het kader van het convenant besproken. De voor dit convenant relevante maatschappelijke organisaties, vakbonden en andere stakeholders worden uitgenodigd voor deze bijeenkomst.”

De eerste stakeholderbijeenkomst vond plaats op 16 december 2015. Vijfenveertig personen hadden zich aangemeld voor de bijeenkomst: (Europese) energiebedrijven, mijnbedrijven, havenbedrijven, terminals, NGO's, internationale initiatieven, overheden.

De stakeholderbijeenkomst begon met een inleiding van de Nederlandse organisatie Shift, een autoriteit op het gebied van UN Guiding Principles. Ook sprak RWE namens de energiebedrijven en Grondstoffengezant Dirk Jan Koch namens de overheid. Martin Christie, uitvoerend directeur van Bettercoal deelde de hoogtepunten van 2015, waaronder de site assessment bij mijnbouwbedrijf Drummond in Colombia.

Namens de NGO's spraken PAX en hun Duitse partner Urgewald/Powershift over de situatie in Colombia. Daarna volgde drie sessies:

1. Onder leiding van Actionaid werd gesproken over de impact van de Zuid-Afrikaanse mijnbouwsector op mens en milieu.
2. Onder leiding van Tyler Gillard, van de Corporate Social Responsibility Unit van de OECD werd gesproken over due diligence in de steenkoolketen.
3. In de derde sessie werd een vergelijking gemaakt tussen de uitdagingen van de textielsector en de steenkoolsector en werd er gefocust op wat sectoren van elkaar kunnen leren.

Afkortingen

ACM	Autoriteit Consument en Markt
CME	Mining and Energy Committee on Security and Human Rights
CSR	Corporate Social Responsibility
EITI	Extractive Industries Transparency Initiative
ICGLR	International Conference on the Great Lakes Region
ICTJ	International Center for Transitional Justice
IHRB	Institute for Human Rights and Business
MIRO	Members Implementation and Reporting Obligations
MoU	Memorandum of Understanding
NCP	Nationaal Contactpunt
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIB	Partners for International Business
SOMO	Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen
SWIA	Sector Wide Impact Assessment
TAC	Technical & Advisory Committee (van Bettercoal)
UNGP	UN Guiding Principles for Business & Human rights
VP's	Voluntary Principles on Security and Human Rights

Verwijzingen

- RWE** Daar waar in dit rapport RWE geschreven wordt, wordt verwezen naar RWE Benelux holding BV. Het moederbedrijf van RWE Benelux holding BV is RWE AG.
- EPZ** Daar waar in dit rapport EPZ geschreven wordt, wordt verwezen naar NV EPZ, Elektriciteits-Produktiemaatschappij Zuid-Nederland.
- Nuon** Daar waar in dit rapport Nuon geschreven wordt, wordt verwezen naar NV Nuon Energy. Het moederbedrijf van Nuon is Vattenfall AB.
- Uniper** Daar waar in dit rapport Uniper geschreven wordt, wordt verwezen naar Uniper Benelux NV. Het moederbedrijf van Uniper is Uniper SE.
- ENGIE** Daar waar in dit rapport ENGIE geschreven wordt, kan gewoon ENGIE gelezen worden.

BETTERCOAL

- [Bettercoal code](#)
- [Progress report](#)
- [Members' Implementation and Reporting Obligations \(MIRO\)](#)

CONVENANT TEN AANZIEN VAN DE VERBETERINGEN IN DE STEENKOLENKETEN

- [Convenant](#)
- [Kamerbrief over actiepunten voor uitvoering van het steenkoolconvenant \(van energiebedrijven en overheid\)](#)
- [BSR Rapport](#) (Grievance Mechanisms in the Dutch Hard Coal Supply Chain)

ORGANISATION FOR ECONOMIC COOPERATION AND DEVELOPMENT (OECD)

of Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

- [OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas](#)

UNITED NATION GLOBAL COMPACT

- [UN Guiding Principles for Business & Human rights \(UNGPR\)](#)